

OZNÁMENÍ KONCEPCE

**podle zákona č. 100/2001 Sb.,
o posuzování vlivů na životní prostředí,
v rozsahu podle přílohy č. 7**

AKTUALIZACE PROGRAMU ROZVOJE PLZEŇSKÉHO KRAJE (návrh)

**Předkladatel koncepce
Plzeňský kraj**

Plzeň, listopad 2007

A. ÚDAJE O PŘEDKLADATELI

A. 1 Název organizace

Plzeňský kraj

A. 2 IČO: 70890366

A. 3 Sídlo

Škroupova 18,
300 13 Plzeň

A.4 Jméno, příjmení, telefon a e-mail adresa oprávněného zástupce předkladatele

Ing. Jiří Kalista - člen rady pro oblast regionálního rozvoje, zemědělství a podpory fondů EU

Plzeňský kraj
Škroupova 18,
300 13 Plzeň
telefon: +420 377 195 277
e-mail: jiri.kalista@plzensky-kraj.cz

B. ÚDAJE O KONCEPCI

B.1 Název

Aktualizace programu rozvoje Plzeňského kraje (dále též APRPK)

B. 2 Obsahové zaměření

Program rozvoje Plzeňského kraje aktualizace do roku 2013 je členěn podle následující osnovy:

1. **Aktualizace profilu Plzeňského kraje**
  - Sociálně ekonomická analýza Plzeňského kraje
  - Závěry analýz pro území Plzeňského kraje
  - Geografická poloha
  - Obyvatelstvo, bydlení a osídlení
  - Ekonomika
  - Občanská vybavenost
  - Doprava a technická vybavenost
  - Životní prostředí

- 2. SWOT analýza**
  - výčet silných stránek
  - výčet slabých stránek
  - výčet příležitostí
  - výčet ohrožení
- 3. Strategický plán rozvoje Plzeňského kraje**
  - Globální cíl a specifické cíle
  - Problémové okruhy kraje
- 4. Aktualizace priorit rozvoje Plzeňského kraje**
  - Odvětvové priority rozvoje kraje
  - Územní priority kraje
- 5. Způsoby realizace programu rozvoje Plzeňského kraje**

B. 3 Charakter

Program rozvoje Plzeňského kraje do roku 2013 je aktualizací Programu rozvoje Plzeňského kraje na léta 2002 – 2006 a bude koncepčním programovým dokumentem kraje. Program rozvoje bude určovat základní směry rozvoje Plzeňského kraje v souladu s regionálními strategickými dokumenty a strategickými rozvojovými dokumenty ČR (např. Politika územního rozvoje ČR, Dopravní politika ČR pro léta 2005 – 2013, Státní politika životního prostředí ČR pro léta 2004 – 2010, Strategie trvale udržitelného rozvoje ČR, Státní energetická koncepce ČR, Surovinová politika v oblasti nerostných surovin a jejich zdrojů, Národní rozvojový plán ČR 2007 - 2013, Strategie regionálního rozvoje ČR pro léta 2007 - 2013, Generální plán rozvoje dopravní infrastruktury ČR, Regionální operační program NUTS II Jihozápad pro léta 2007 - 2013, a další (viz kapitolu B.8).

B. 4 Zdůvodnění potřeby pořízení

Program rozvoje kraje na časové období let 2007 – 2013 je zpracován na základě zákona č. 248/2000 Sb. o podpoře regionálního rozvoje, který v §3 specifikuje oblasti, na které je zaměřena podpora regionálního rozvoje, a v §8 až 10 definujících roli krajů v oblasti podpory regionálního rozvoje, obsah programu rozvoje kraje a způsob finanční podpory rozvoje kraje.

Podle zákona program rozvoje územního obvodu kraje obsahuje zejména:

- a) analýzu hospodářského a sociálního rozvoje územního obvodu kraje, charakteristiku slabých a silných stránek jeho jednotlivých částí a hlavní směry rozvoje,
- b) vymezení regionů, jejichž rozvoj je třeba podporovat s ohledem na vyvážený rozvoj kraje, spolu s uvedením oblastí, na něž má být podpora zaměřena včetně navrhovaných opatření,
- c) úkoly a priority v rozmístění a rozvoji občanské vybavenosti, infrastruktury, životního prostředí, sociální politiky, vzdělávání a dalších odvětví v jeho samostatné působnosti.

Schvalování programu rozvoje kraje přísluší podle zákona č. 129/2001 Sb. o krajích zastupitelstvu kraje, kterému je vyhrazeno v §35 „koordinovat rozvoj územního obvodu,

schvalovat programy rozvoje územního obvodu kraje podle zvláštních zákonů, zajišťovat jejich realizaci a kontrolovat jejich plnění“.

Důvodem pro aktualizaci Programu rozvoje Plzeňského kraje je:

- došlo ke změně související legislativy tj. zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, v souladu se zákonem č. 129/2000 Sb., o krajích ve znění zákona č. 231/2002 Sb. – nové nároky na obsah PRPK.
- změna zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).
- stávající Program rozvoje Plzeňského kraje byl zpracován pro léta 2002 – 2006.
- byly zpracovány nové strategické dokumenty na republikové i regionální úrovni (viz kapitolu B.8), jejichž výstupy je třeba rozpracovat pro regionální podmínky Plzeňského kraje.
- změny územních limitů z titulu ochrany přírody (soustava NATURA 2000).

B. 5 Základní principy a postupy (etapy) řešení:

V první etapě byl předložen návrh struktury aktualizovaného Programu rozvoje Plzeňského kraje.

Ve druhé etapě provedl zpracovatel socioekonomickou analýzu APRPK a SWOT analýzu. Proběhla jednání pracovní skupiny, došlo k zapracování připomínek od členů těchto pracovních skupin. Dále byla navržena struktura cíle, priorit a opatření APRPK a popis rozvojové strategie.

Ve třetí etapě zpracovatel vypracuje návrh strategické části APRPK. Opět proběhne jednání pracovních skupin. Návrh bude projednán a připomínkován příslušnými orgány Plzeňského kraje. Bude zpracováno oznámení záměru podle zákona č. 100/2001 Sb. a zahájeno zjišťovací řízení.

Ve čtvrté etapě zpracovatel vyhotoví kompletní návrhovou verzi APRPK. Souběžně bude zpracována dokumentace SEA podle přílohy 9 k zákonu č. 100/2001 Sb. Proběhne veřejné projednání k SEA – posouzení vlivů APRPK na životní prostředí. Po zapracování připomínek předá zpracovatel konečnou verzi APRPK.

V páté etapě bude Zastupitelstvem Plzeňského kraje schválen Program rozvoje Plzeňského kraje v aktualizovaném znění.

B. 6 Hlavní cíle

Na základě provedených analýz i strategických cílů Plzeňského kraje byl formulován globální cíl rozvoje:

„Zvýšit kvalitu života obyvatel Plzeňského kraje.“

Takto formulovaný globální cíl staví na první místo naplňování potřeb obyvatel, a to jak hmotných, tak i nehmotných. To předpokládá v první řadě rozvoj občanské i technické vybavenosti z hlediska kvality a dostupnosti, tedy především rozvoj služeb a dopravy. K tomu je nutno se soustředit na kvalitativní rozvoj ekonomiky, jak bylo vysvětleno výše. Zlepšování životního prostředí dotváří kvalitní životní podmínky obyvatel a zároveň je nezbytné pro

trvalou udržitelnost rozvoje. Nelze přehlédnout, že uvedené principy přispívají také ke zvyšování atraktivity Plzeňského kraje pro investory nebo návštěvníky.

Průmět globálního cíle na jednotlivé oblasti územního rozvoje umožňuje definovat specifické cíle PRPK:

- Udržet postavení Plzeňského kraje z hlediska ekonomické výkonnosti v rámci ČR
- Zkvalitnit podmínky pro život, vzdělání a práci v Plzeňském kraji
- Zlepšit technickou vybavenost sídel a jejich vazby
- Eliminovat hlavní problémy a rizika v životním prostředí

Problémové okruhy a opatření

Na základě globálního cíle, specifických cílů a obsahu problémových okruhů bylo při znalosti hlavních rozvojových problémů a možností Plzeňského kraje definovány následující opatření podle problémových okruhů:

globální cíl programu	ZVÝŠIT KVALITU ŽIVOTA OBYVATEL					
odvětvové problémové okruhy	základní typy urbanistické struktury Plzeňského kraje			prvky akcelerace		
	Plzeň	centra venkovského osídlení	venkov = průřezový problémový okruh			
ekonomika	Specifický cíl programu: Udržet postavení kraje z hlediska ekonomické výkonnosti		Specifický cíl programu: Dosáhnout trvale udržitelný rozvoj venkova	inovace	informační společnost	učící se společnost
lidské zdroje	Specifický cíl programu: Zkvalitnit podmínky pro život, vzdělání a práci					
územní rozvoj	Specifický cíl programu: Zlepšit technickou vybavenost sídel a jejich vazby					
životní prostředí	Specifický cíl programu: Eliminovat hlavní problémy a rizika					

Problémové okruhy:

- **1. ekonomika**
- **2. lidské zdroje**
- **3. územní rozvoj**

Opatření:

- 1.1 rozvoj podnikatelské infrastruktury
- 1.2 podpora malého a středního podnikání
- 1.3 rozvoj cestovního ruchu
- 2.1 zaměstnanost
- 2.2 sociální a zdravotní péče
- 2.3 zaměstnávání osob se speciálními potřebami
- 2.4 kultura a volný čas
- 3.1. rozvoj sídel a bydlení
- 3.2 rozvoj dopravní sítě kraje a její návaznost
- 3.3 zlepšení dopravní obslužnosti
- 3.4 rozvoj vodohospodářské infrastruktury

- **4. venkov**
  - 4.1 venkovská sídla, dostupnost a vybavenost
  - 4.2 komunikace a spolupráce na venkově
  - 4.3 pracovní příležitosti na venkově
- **5. životní prostředí**
  - 5.1 příroda, krajina a ochrana vod
  - 5.2 odpady
  - 5.3 úspory energie a obnovitelné zdroje
  - 5.4 ekologická výchova a osvěta

B.6.1 Problémový okruh - 1. EKONOMIKA

Hlavní cíl:

- Přispět ke zmírnění regionálních rozdílů a ke zlepšení kvality pracovních příležitostí

Opatření 1.1. Rozvoj podnikatelské infrastruktury

Zaměření:

Obsahem opatření je příprava rozvojových území a dostupnost podpůrných služeb pro lokalizaci domácích i zahraničních investic s cílem udržení a tvorby nových kvalitních pracovních míst. V situaci nízké úrovně nezaměstnanosti v kraji je předmětem zájmu především kvalita pracovních míst a udržení a rozvoj pracovní funkce v centrech osídlení, která stabilizují venkovská území. V zájmu ochrany životního prostředí, ale i zlepšení estetické funkce sídel i krajiny by mělo být pro lokalizování investic upřednostňováno znovuvyužití nefunkčních zastavěných území, tzv. brownfields, oproti stavbám na zelené louce. Nové investice často přinášejí kvalitnější pracovní místa v nových oborech, přispívají k celkové ekonomické výkonnosti a exportu, jsou také zajímavou příležitostí pro místní dodavatele.

Stále více se prosazuje developerská forma přípravy území pro lokalizaci investic, ta však směřuje nejčastěji do Plzně a do logisticky atraktivních území v dosahu dálnice D5, kde se v poslední době stal limitujícím faktorem nedostatek místních pracovních sil. Limitujícím faktorem pro lokalizaci investic i v ostatních územích je nedostatečná připravenost ploch. Role veřejného sektoru, tedy především měst a obcí a kraje, se v procesu přípravy území uplatňuje především v územích s nižší atraktivitou, napomáhá vytvářet příznivé prostředí a doplňuje podnikatelské aktivity, například řešením majetkoprávních vztahů, územním plánováním, investicemi do technické a dopravní infrastruktury a v neposlední řadě i marketingovými aktivitami.

Cíle:

- Získat investice strategických služeb a vývojových kapacit do kraje.
- Vytvořit nová kvalitní pracovní místa.
- Posílit pracovní funkci center a přispět ke stabilizaci venkovských území.

Aktivity:

- Pravidelná aktualizace přehledu dostupných území (průmyslových zón i brownfields).
- Příprava územně plánovacích podkladů, studií využitelnosti území, areálů.
- Podpora řešení majetkoprávních vztahů, zejména převody státem vlastněných pozemků a areálů do vlastnictví měst a obcí.
- Realizace investic v dopravě a technické infrastruktuře.
- Budování objektů a vybavenosti výzkumných center, center strategických služeb.
- Obnova nevyužitých území tzv. brownfields pro podnikání.

- Zprostředkování využití finančních prostředků strukturálních fondů EU pro rozvoj podnikatelské infrastruktury.
- Poskytování informací a provádění marketingových aktivit pro potenciální investory a developery (internetový portál kraje, propagační tiskoviny, účast na vybraných veletrzích, aktivní komunikace se specializovanými organizacemi na republikové úrovni).

Opatření 1.2. Podpora malého a středního podnikání (MSP) a inovací

Zaměření:

Význam malého a středního podnikání (MSP) pro zaměstnanost i celkovou ekonomickou stabilitu regionu je znám, avšak většina účinných opatření podpory rozvoje MSP se provádí na celostátní úrovni, s tím, že ty neúčinnější se týkají legislativy. Přímá podpora MSP sleduje především cíle posílení konkurenceschopnosti v prostředí koncentrující se ekonomiky, především podporou inovací a uplatnění výsledků výzkumu a vývoje, ale také obecně vytváření a udržení pracovních míst. Vysokou účinnost vykazuje podpora přístupu MSP ke kapitálovým zdrojům. Nové zdroje financování nabízené programy podpory podnikání by měly doplnit stávající nabídku finančního trhu, např. při zahájení podnikání, financování výzkumných a vývojových aktivit, využití rizikového kapitálu apod. Uváděné přímé podpory MSP jsou realizovány z úrovně státu. Na regionální a místní úrovni je vhodné soustředit se na dostupnost služeb pro podnikání, ale i na dostupnost kvalitních pracovních sil, respektive na kvalitu středoškolské vzdělávací soustavy. Služby pro podnikání na regionální úrovni je efektivní podporovat prostřednictvím podnikatelské samosprávy, ale i specializovaných veřejných i soukromých subjektů. Ty poskytují především poradenství zaměřené na zahájení podnikání, zajištění financování, vyhledávání obchodních kontaktů, export, inovace a výzkum a vývoj, aplikace požadavků systémů sledování kvality a v některých případech i další služby, jako např. infrastrukturu a prostory pro zahájení podnikání (např. BIC Plzeň). Kvalitu podnikatelského prostředí v regionu ovlivňuje dostupnost kvalifikovaných pracovníků, v tomto ohledu je významná kvalita vzdělávací infrastruktury a služeb, to je mj. předmětem opatření Vzdělávání.

Forma podpory by měla být na regionální úrovni s ohledem na podmínku neporušování konkurenčního prostředí soustředěna zejména na nepřímé formy podpory, především v těch oblastech, které nejsou dostatečně řešeny programy státního systému podpory MSP. Cíle navrženého opatření sledují zjednodušení přístupu MSP k finančním a informačním zdrojům a k dlouhodobému prosazování zájmů MSP.

Cíle:

- Využít finanční prostředky na podporu MSP.
- Zajistit dostatečnou informovanost MSP o nových obchodních příležitostech.
- Posílit inovační kapacitu MSP.
- Rozvinout síť subjektů zaměřených na poskytování služeb pro MSP, zejména v oblastech vzdělávání a podpory inovací.

Aktivity:

- Poskytování informací a poradenství zaměřených na využití finančních podpor MSP (využití regionálního zastoupení CI, BIC, RPIC, HK) a na podmínky působení na jednotném evropském trhu.
- Rozšiřování dostupnosti informačních zdrojů o nových obchodních příležitostech (veřejných zakázkách?), využití regionálního pracoviště CzechTrade, EIC.
- Poradenská podpora pro zahájení podnikání, financování, obchod, patentové poradenství, aplikace výsledků výzkumu a vývoje, a pod.
- Propagace subjektů zajišťujících služby pro podnikání.
- Společné aktivity zaměřené na zvýšení atraktivity technických oborů a řemesel.

- Podpora projektů spolupráce škol a podniků.
- Hodnocení potřeb rozvoje MSP.

Opatření 1.3. Rozvoj cestovního ruchu

Zaměření:

V rámci konkurence s významnými turistickými destinacemi v ČR se jeví příležitost zvýšit atraktivitu cestovního ruchu a rekreace v Plzeňském kraji především formou rozšíření nabídky pro tzv. domácí cestovní ruch. Využít je možno nesporné výhody kraje, která spočívá v hodnotě krajiny se značným podílem chráněných hornatých území, s vysokým podílem zalesnění, vodních ploch a toků. Takové předpoklady disponují území k nabídce aktivních forem rekreace jako jsou např. zimní sporty, pěší, cyklo a hipo turistika apod. Služby cestovního ruchu je potřeba dále doplňovat o kvalitní ubytovací a další návštěvnickou infrastrukturu, kterou je možno vhodně navázat jak na území s nedostatečnou vybaveností, tak na funkce již dnes turisticky atraktivních cílů, sídel, měst a obcí či návštěvnických zajímavých památek.

Marketingové aktivity by se kromě tradiční vnější prezentace regionu založené na nadregionálně významných cílech měly soustředit na poskytování kvalitních turistických informací, budování informačních systémů. Celková atraktivita území pro návštěvu však také souvisí s řadou dalších faktorů týkajících provázanosti nabídky, dopravy, čistoty životního prostředí, kulturní nabídky, bezpečnosti apod. a vyžaduje tedy dostatečnou koordinaci aktérů, kteří v rámci cestovního ruchu působí. Příležitost pro vyšší účinnost marketingových aktivit spočívá i v intenzivnější spolupráci s nejbližšími turisticky atraktivními destinacemi (Praha, západočeské lázně, Jižní Čechy, Bavorsko).

Výhodou pro realizovatelnost opatření rozvoje cestovního ruchu je i zaměření programů strukturálních fondů určených pro regionální rozvoj. Cestovní ruch by ve svém výsledku měl sehrát významnější úlohu v oblasti zaměstnanosti, především ve venkovském prostoru.

Cíle:

- Rozšířit nabídku sportovně rekreační infrastruktury v kraji.
- Koordinovat nabídku a řízení cestovního ruchu.
- Zvýšit počet a kvalitu ubytovacích kapacit (zejm. pro venkovskou turistiku).
- Zvýšit zaměstnanost ve službách cestovního ruchu, zejména ve venkovských územích.
- Využít potenciálu území Českého lesa.

Aktivity:

- Aktualizace koncepce rozvoje cestovního ruchu.
- Obnova a využití památek pro cestovní ruch.
- Výstavba a obnova sítě turistických cest.
- Systém správy a údržby turistických cest v kraji (zejm. regionálního a nadregionálního charakteru).
- Realizace doprovodné (zejm. dopravní a volnočasové infrastruktury) vázané na cíle cestovního ruchu.
- Doplnění ubytovacích a stravovacích kapacit.
- Příprava nabídek produktů cestovního ruchu i zajištění dostupnosti kvalitních turistických informací.
- Tvorba informačních systémů a informační propojení turistických informačních center v kraji, zajištění sběru informací pro management cestovního ruchu.

- Výroba a distribuce marketingových informací prostřednictvím širší škály subjektů (tzv. „velvyslanci kraje“), veletrhy cestovního ruchu, výstavy, informace v tištěné i elektronické podobě, public relations.
- Koordinace s nejdůležitějšími aktéry (města a obce, LČR, NP, CHKO, SPÚ, provozovatelé nejvýznamnějších zařízení, TIC).
- Rozvoj systémů certifikace kvality služeb.

B.6.2 Problémový okruh 2. LIDSKÉ ZDROJE

Hlavní cíl:

- Zkvalitnit podmínky pro život, vzdělávání a práci.

Opatření 2.1 Vzdělávání

Zaměření:

Obsahem opatření je zvýšení péče o kulturní dědictví, rozšíření péče o kulturní památky a jejich využití pro kulturu a cestovní ruch. Podpora udržení kulturních tradic, tradiční lidové kultury a jejich rozšíření o nové aktivity. Rozšíření a zkvalitnění kulturní infrastruktury, zvýšení atraktivity kulturních zařízení a rozšíření jejich programové nabídky. Velká část kulturních zařízení a kulturních akcí nadregionálního a mezinárodního významu je soustředěna v Plzni. Některá kulturní zařízení mají velké nedostatky v kvalitě technického a návštěvnického zázemí (divadlo, knihovna), některá zařízení úplně chybí (stálá expozice regionální galerie, planetárium). Důležitá je podpora provozu muzeí a galerií, modernizace jejich depozitářů a rozšíření a zkvalitnění jejich prezentačních možností.

Kulturní aktivity v obcích jsou soustředěny do zájmových občanských sdružení, která ale obtížně získávají prostředky na svou činnost. Ve většině obcí též chybí základní kulturní infrastruktura nebo je zastaralá. Využití památkových objektů pro kulturu a cestovní ruch omezuje jejich špatný stav a nedostatek financí na obnovu, údržbu a úhradu vyšších provozních nákladů. Velký význam, zvláště v malých obcích, má kvalitní síť místních knihoven, které díky připojení na internet fungují i jako informační centra.

Nejvíce sportovních zařízení je též soustředěno v Plzni. Zvýšená poptávka po aktivním využívání volného času je postupně uspokojována výstavbou moderních sportovišť a volnočasových areálů. Nedostatkem je však zastaralost a špatný stav starších zařízení, hlavně povrchů jejich sportovišť a sociálního zázemí. Velkým přínosem je neinvestiční i investiční podpora sportovních programů a zpřístupňování sportovišť neorganizované veřejnosti.

Cíle:

- Zvýšit podíl dětí a mládeže zapojený do zájmového mimoškolního vzdělávání.
- Přizpůsobit oborovou strukturu odborného vzdělávání potřebám trhu práce.
- Zpřístupnit vzdělávání i znevýhodněným skupinám obyvatel.
- Realizovat systém celoživotního učení.

Aktivity:

- Podpora základního uměleckého vzdělávání, zájmové mimoškolní činnosti a volnočasových aktivit dětí a mládeže.
- Rozvoj vzdělávacích aktivit pro znevýhodněné socioekonomické skupiny obyvatel.
- Podpora zájmových – mimouměleckých aktivit dětí, mládeže a skupin obyvatel se speciálními potřebami.

- Výstavba, rekonstrukce a modernizace objektů zařízení předškolní a mimoškolní péče o děti.
- Výstavba, rekonstrukce a modernizace objektů vzdělávacích institucí.
- Pořízení vybavení vzdělávacích institucí vedoucího k vyšší efektivitě a modernizaci výuky.
- Podpora rozvoje jazykových a počítačových znalostí žáků i pedagogů.
- Zkvalitnění podmínek pro odbornou výuku na středních školách.
- Permanentní analýzy vztahu mezi potřebami trhu práce a výstupy, které nabízejí školy a jejich vzdělávací programy.
- Zapojení zaměstnavatelů do přípravy odborných vzdělávacích programů i do jejich provádění.
- Podpora spolupráce zaměstnavatelů na odborné přípravě studentů.
- Rozvoj nabídky dalšího vzdělávání podle požadavků trhu práce.
- Zvýšení využití kapacit středních škol pro rozvoj dalšího vzdělávání.
- Certifikace a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a získané praxe.
- Rozvoj terciárního vzdělávání - neuniverzitní VŠ, bakalářské programy VŠ, vyšší odborné školy.
- Využít externích zdrojů pro podporu a rozvoj vzdělávání.

Opatření 2.2 Sociální a zdravotní péče

Zaměření:

Opatření je zaměřeno na zkvalitnění dostupnosti sociálních a zdravotních služeb a zkvalitnění materiálních podmínek pro jejich poskytování.

Nově definovaný přístup v poskytování sociálních služeb zdůrazňuje jejich poskytování v přirozeném rodinném prostředí klientů. Očekáváme zvýšený zájem o pečovatelské služby a požadavky na rozšíření jejich dostupnosti. Stále zvýšený však zůstává i zájem o pobytová zařízení a služby denních a týdenních stacionářů i sociální poradenství. Přetrvává potřeba modernizace vybavení a investic do zařízení sociálních služeb.

Zdravotní péče v kraji je poskytována kvalitní sítí nemocnic a nestátních zdravotnických zařízení. Stárnutím populace však vzniká potřeba restrukturalizace lůžkového fondu nemocnic ve prospěch lůžek následné péče a sociálních hospitalizací. Roste potřeba zlepšování vybavenosti nemocnic zdravotnickou technikou a investic do infrastruktury. Modernizaci vyžaduje i vybavenost přednemocniční neodkladné péče, včetně obměny vozového parku. Zhoršená věková struktura praktických a zubních lékařů může ohrozit dostupnost primární zdravotní péče v kraji.

Cíle:

- Zajistit dostatečnou kapacitu a místní i časovou dostupnost sociálních služeb.
- Přizpůsobit kapacity a typovou skladbu pobytových zařízení sociální péče potřebám klientů.
- Zlepšit dostupnost zdravotní péče v kraji.
- Modernizovat infrastrukturu i přístrojové vybavení nemocnic.
- Modernizovat přístrojovou vybavenost přednemocniční neodkladné péče i její vozový park.
- Zajistit dostatečný počet praktických a odborných lékařů.

Aktivity:

- Podpora ambulantních sociálních služeb poskytovaných v centrech.
- Podpora stávajících služeb sociální prevence.
- Podpora center sociálních služeb poskytujících více sociálních služeb zároveň.

- Podpora sociálního poradenství zaměřeného na více cílových skupin.
- Podpora rozšíření kapacity pečovatelské služby.
- Výstavba nebo rekonstrukce objektů pro potřeby chráněného a podporovaného bydlení.
- Výstavba, rekonstrukce a modernizace vybavení zařízení péče o seniory a ostatní skupiny ohrožené sociálním vyloučením.
- Podpora udržení stávající kapacity služeb domovů pro seniory, domovů pro osoby se zdravotním postižením, domovů se zvláštním režimem.
- Podpora vzniku a rozšiřování služeb osobní asistence, tísňové péče, průvodcovské a předčitatelské služby, samostatného bydlení, odlehčovací služby, center denních služeb, denních a týdenních stacionářů a chráněného bydlení.
- Podpora služeb pro rodinu.
- Rozvoj sítě neodkladné přednemocniční péče.
- Výstavba, rekonstrukce a modernizace vybavení zdravotnických zařízení.
- Modernizovat vybavenost nemocnic a přednemocniční neodkladné péče přístrojovou technikou.
- Rozšíření předpokladů pro poskytování sociálních služeb ve zdravotnických zařízeních.
- Využití moderního přístrojového vybavení a léčebných technologií.

Opatření 2.3 Zaměstnávání osob se speciálními potřebami

Zaměření:

Opatření je zaměřeno na osoby, které mají z různých důvodů ztížený přístup na trh práce. Jedná se především o osoby zdravotně znevýhodněné, osoby, které pocházejí ze znevýhodněného sociálního prostředí (ze sociálně vyloučených komunit, mládež odcházející z dětských domovů apod.), matky pečující o děti, věkově starší osoby a další. Těmto skupinám mohou v přístupu a uplatnění na trhu práce pomoci programy, které posílí schopnost jejich integrace do společnosti, zvýší motivaci k pracovnímu uplatnění i jejich zaměstnatelnost.

Cíle:

- Zvýšit připravenost osob se speciálními potřebami pro vstup na trh práce.
- Zvýšit zaměstnatelnost osob se speciálními potřebami.
- Zvýšit zaměstnanost osob se speciálními potřebami.

Aktivity:

- Podpora poskytovatelů sociálních služeb a dalších subjektů poskytujících služby. napomáhající sociální integraci cílovým skupinám a zvyšují motivaci pro uplatnění na trhu práce.
- Podpora programů, které připraví osoby z cílové skupiny pro vstup na trh práce.
- Podpora programů, které zvýší zaměstnatelnost osob se speciálními potřebami.
- Podpora zřizování chráněných dílen.
- Podpora provozu chráněných dílen.

Opatření 2.4 Kultura a volný čas

Zaměření:

Obsahem opatření je zvýšení péče o kulturní dědictví, rozšíření péče o kulturní památky a jejich využití pro kulturu a cestovní ruch. Podpora udržení kulturních tradic, tradiční lidové kultury a jejich rozšíření o nové aktivity. Zvýšení atraktivity kulturních zařízení a rozšíření a zkvalitnění jejich programové nabídky.

Velká část kulturních zařízení a kulturních akcí nadregionálního a mezinárodního významu je soustředěna v Plzni. Některá kulturní zařízení mají velké nedostatky v kvalitě technického zázemí, některá zařízení úplně chybí (galerie, divadlo). Důležitá je podpora provozu muzeí a galerií, modernizace jejich depozitářů a rozšíření jejich prezentačních možností.

Kulturní aktivity v obcích jsou soustředěny do zájmových občanských sdružení, která ale obtížně získávají prostředky na svou činnost. Využití památkových objektů pro kulturu a cestovního ruchu omezuje jejich špatný stav a nedostatek financí na obnovu, údržbu a úhradu vyšších provozních nákladů. Velký význam, zvláště v malých obcích má kvalitní síť místních knihoven, které díky připojení na internet fungují i jako informační centra.

Nejvíce sportovních zařízení je též soustředěno v Plzni. Zvýšená poptávka po aktivním využívání volného času je postupně uspokojována výstavbou moderních sportovišť a volnočasových areálů. Nedostatkem je však zastaralost a špatný stav starších zařízení, hlavně povrchů jejich sportovišť a sociálního zázemí. Velkým přínosem je neinvestiční i investiční podpora sportovních programů a zpřístupňování sportovišť neorganizované veřejnosti.

Cíle:

- Zachovat a ochránit kulturní dědictví.
- Rozšířit a modernizovat infrastrukturu pro kulturu, sport a trávení volného času.
- Podporovat kulturní aktivity místního, regionálního i nadregionálního významu.
- Zvyšovat kulturní úroveň dětí, mládeže a skupin obyvatel se speciálními potřebami.
- Zvýšit návštěvnost veřejných knihoven.

Aktivity:

- Oprava a rekonstrukce památek včetně podpory jejich nového využití.
- Tradiční produkty lidové umělecké činnosti.
- Výstavba, rekonstrukce a vybavení objektů občanské vybavenosti, objektů pro kulturu a volný čas.
- Modernizace technického vybavení kulturních a společenských zařízení.
- Modernizace školní sportoviště a jejich zpřístupnění veřejnosti.
- Využívání památek pro místní kulturní a společenské aktivity.
- Služby na podporu rozvoje kultury a cestovního ruchu.
- Nové produkty a služby kultury a cestovního ruchu (festivaly, přehlídky, slavnosti).
- Příprava a realizace cílených marketingových kampaní s nadregionálním dopadem.
- Podpora zájmových kulturních a neprofesionálních uměleckých aktivit dětí, mládeže a skupin obyvatel se speciálními potřebami.
- Veřejné informační služby knihoven.

B.6.3 Problémový okruh 3. ÚZEMNÍ ROZVOJ**Hlavní cíl:**

- Zlepšit technickou vybavenost sídel a jejich vazby.

Opatření 3.1. Rozvoj sídel a bydlení**Zaměření:**

Hlavním cílem tohoto opatření je zvýšit atraktivitu sídel pro obyvatele, a to rozvojem obytné i dalších, především obslužných funkcí a zlepšováním vzhledu měst a obcí.

Revitalizace zanedbaných areálů, objektů a ploch.

Revitalizace zanedbaných areálů, objektů a ploch směřující k odstraňování hlavních estetických a funkčních závad v sídlech je hlavním nástrojem zlepšujícím vzhled sídla. Sanace, popř. revitalizace nevyužitých areálů a objektů však zároveň vytváří prostor pro lokalizaci nových obytných funkcí ve stabilizujícím prostředí současné zástavby (plochy pro sport a rekreaci). Zároveň je omezován tlak na zástavbu nových lokalit na okrajích sídel.

Nemusí se vždy jednat o reliktů výrobních areálů, ale také o opuštěné vojenské či zemědělské areály nebo o nevyhovující objekty služeb. Zvláštním případem jsou zanedbaná veřejná prostranství, která i když jsou nesporně využívána často nevyhovují současným požadavkům z hlediska estetického ani funkčního a neplní roli příjemného místa pro uspokojování potřeb obyvatel i pro setkávání. Jednou z cest zapojení i zdravotně postižených osob do života měst a obcí je odstraňování překážek, které ztěžují či dokonce znemožňují jejich pohyb nebo orientaci.

Bydlení

Bydlení je základní sídelní funkcí a její rozvoj je hlavní podmínkou fungování a rozvoje města nebo obce. Pro podporu bytové výstavby je významné především napojení rozvojových ploch na komunikace a inženýrské sítě. Samostatným problémem je zkvalitňování obytného prostředí ve stávající obytné zástavbě. K tomuto cíli vede řada různých opatření od obnovy zeleně a dětských hřišť přes změny v dopravním řešení sídlišť až po rekonstrukce bytových domů. Také zkvalitnění samotného bytového fondu je nutno věnovat pozornost.

Cíle:

- Zlepšit vzhled a fungování sídel.
- Vytvořit estetické prostředí v sídlech.
- Vytvořit podmínky pro bytovou výstavbu.
- Zkvalitnit bytový fond a obytné prostředí.

Aktivity:

- Sanace a revitalizace zanedbaných areálů, objektů a ploch v sídlech.
- Stavební obnova a dostavba veřejných prostranství, vč. zeleně a architektonických prvků.
- Revitalizace center sídel a památkově chráněných území.
- Výstavba, rekonstrukce objektů pro občanskou vybavenost.
- Úpravy a značení veřejných prostranství a objektů občanské vybavenosti pro zdravotně postižené.
- Podpora přípravy ploch pro bydlení.
- Revitalizace sídlišť.
- Obnova bytového fondu.

Opatření 3.2. Rozvoj dopravní sítě kraje a její návaznosti

Zaměření:

Opatření se zabývá silniční sítí všech úrovní, od dálnice až po místní komunikace, a železničními tratěmi vyšší úrovně. Zbývající problematika železniční sítě je řešena v opatření 3.3 Zlepšení dopravní obslužnosti. Podobně také cyklo doprava je součástí opatření 1.3 Rozvoj cestovního ruchu.

Dálnice

Dálnice je dokončená a cílem je plně využít její možnosti jednak jako páteře silniční dopravy, tj. především převedení tranzitu a další dopravní zátěže na ní, a dále využít atraktivitu rozvojových ploch v její blízkosti. K naplnění těchto cílů je nutno zlepšit dostupnost dálnice

z okolních území budováním přivaděčů či modernizací dalších komunikací napojených na dálnici.

Silnice I. třídy

Zastaralá a velmi zatížená radiální síť silnic I. třídy vyžaduje v některých úsecích úpravy vedení tras, tj. budování přeložek. Častým důvodem budování obchvatů sídel je snížení negativního vlivu dopravy na obyvatele. Nejvíce takto zasažených sídel se nachází na silnicích I/26 a I/27. Jediné tangenciální propojení na úrovni silnic I. třídy v Plzeňském kraji umožňuje tzv. pošumavská tangenta I/22 a silnice I/21. Přerušení tohoto propojení v oblasti Českého lesa představuje významný problém rozvoje příhraničních oblastí, neboť omezuje i dostupnost dálnice z jihu.

Regionální silniční síť

Páteří regionální silniční sítě ve správě kraje je velmi hustá síť silnic II. tř. zajišťující převážně tangenciální propojení. Celkově špatný stav regionálních silnic vyvolává potřebu jejich rekonstrukce s důrazem na zatížené úseky ve špatném stavu a bodové závady. Dalšími důvody rekonstrukcí jsou především otázky zvyšování bezpečnosti, popř. kapacitní napojení rozvojových ploch a území. Náročnější modernizace regionální silniční sítě představují přeložky kolem větších sídel na frekventovaných silnicích II. třídy nebo budování nových silnic pro zlepšení dostupnosti dálnice, popř. silnic I. třídy či pro kvalitní napojení rozvojových ploch a území.

Aktuální trendy vývoje dopravy vyžadují také změny v systému údržby, ať už se jedná o omezení nákladní dopravy na vybraných silnicích převážně III. třídy nebo o změnu tříd vybraných silnic.

Město Plzeň a jeho nejbližší okolí je územím, kde dochází k výrazné kumulaci dopravních problémů různých druhů a významů. Na úrovni regionální silniční sítě je významná modernizace úseků aglomeračního okruhu II/180 (přeložky) a vybudování západní části městského okruhu.

Místní silniční síť

Značný rozsah místních komunikací a omezené prostředky obcí vedou k jejich špatnému stavu vlivem zaostávající údržby i investic. Přitom se jedná o silnice, které na místní úrovni často zajišťují napojení rozvojových ploch různých funkcí. Kvalitní napojení nových ploch vyžaduje výstavbu nebo rekonstrukci řady místních komunikací. Místní komunikace se také podílejí na bezpečnosti dopravy (chodníky, stezky apod.).

Železniční síť

Zlepšení napojení kraje železnicí na okolní centra (Praha, Regensburg, Mnichov, Norimberk) je hlavním cílem Plzeňského kraje v železniční dopravě. K tomu přispívá optimalizace a částečné modernizace III. železničního koridoru, kde je pro kraj prioritou především úsek Plzeň–Praha. Na tuto investici by měla navázat modernizace odbočné větve III. železničního koridoru Plzeň–Česká Kubice.

Cíle:

- Zkvalitnit dopravní vazby na centra mimo region.
- Zlepšit dostupnost center.
- Uplatnit pozitivní vliv dálnice v širším území.
- Kvalitně napojit rozvojové plochy a území na stávající dopravní síť.
- Omezit negativní vliv dopravy na obyvatele.

Aktivity:

- Obchvaty sídel na silnicích I. tř.
- Průtahy silnic I. tř.
- Přeložky silnic I. tř. z důvodu optimalizace trasy.
- Rekonstrukce zatížených úseků regionálních silnic ve špatném (technickém) stavu.
- Odstranění bodových závad na regionální silniční síti.

- Přeložky a úpravy frekventovaných regionálních silnic.
- Přeložky úseků aglomeračního okruhu.
- Výstavba a rekonstrukce regionálních silnic z důvodu napojení rozvojových území a ploch na nadřazenou silniční síť.
- Změny v systému organizace a regulace regionálních silnic.
- Výstavba a rekonstrukce místních komunikací z důvodu zvýšení bezpečnosti nebo napojení nových rozvojových území a ploch.
- Optimalizace a částečné modernizace III. železničního koridoru.
- Modernizace odbočné větve III. železničního koridoru Plzeň – Č. Kubice.
- Modernizace železničního uzlu Plzeň.
- Přestavba železničního hraničního přechodu Železná Ruda, Alžbětín / Bayerisch Eisenstein na průjezdný.

Opatření 3.3. Zlepšení dopravní obslužnosti

Zaměření:

Hlavním cílem ve veřejné dopravě je zastavit pokles jejího podílu na přepravním výkonu. K tomu je nutné zvýšit atraktivitu veřejné dopravy pro obyvatele. Cestou je zkracování doby přepravy, vč. čekání, přiblížení nástupních míst územím s vyšší koncentrací klientů nebo zvyšování kvality dalších služeb souvisejících s veřejnou dopravou, vč. informací pro cestující.

Integrované dopravní systémy

Hlavním nástrojem pro splnění těchto požadavků je vytváření integrovaných dopravních systémů (IDS), které nejen propojují osobní železniční dopravu, autobusovou dopravu a městskou hromadnou dopravu (MHD), ale zabývají se i souvisejícími problémy. V rámci IDS jsou budovány terminály pro přestup mezi jednotlivými druhy dopravy i navazující systémy P+R nebo P+G. Nezbytnou součástí IDS jsou informační systémy pro cestující. Po Integrované dopravě Plzeňska je účelné vytvořit jádra IDS v dalších větších městech Plzeňského kraje (Klatovy, Domažlice, Tachov a Sušice) s předpokladem jejich vzájemné integrace.

Železniční doprava

Pro zajištění funkce železniční dopravy jako páteře IDS je vhodné pokračovat v rozšiřování regionálního integrálního taktového grafikonu i na další tratě a to ve vazbě na celostátní takt. Z technického hlediska to vyžaduje nezbytné úpravy tratí (přejezdy, nástupiště atd.) i modernizaci vozového parku (vozy/vlaky Regionova). Cílem je zavést v centru kraje diametrální (průjezdné) linky příměstské železniční dopravy.

Autobusová doprava

V autobusové dopravě je pro udržení atraktivity a bez ohledu na stupeň integrace veřejné dopravy v daném území nutná modernizace infrastruktury (nádraží a zastávky) i obnova vozového parku. Rozvoj IDS pak může omezit nežádoucí souběhy s přepravou osob po železnici.

MHD

Hlavním problémem MHD, a to nejen ve městě Plzni, je špatný stav vozového parku a zastaralá technická základna, která vyžaduje přestavbu.

Cíle:

- Zvýšit kvalitu veřejné dopravy a navazujících služeb.
- Zvýšit stupeň integrace veřejné dopravy.
- Zastavit pokles podílu veřejné dopravy na přepravním výkonu.

Aktivity:

- Rozšíření platnosti Plzeňské karty.
- Vytvoření tarifních zón pro Klatovy, Domažlice, Tachov a Sušice.
- Vytvoření společného tarifu pro tato města.
- Využití telematiky v dopravním plánování a dopravním modelování.
- Rozšíření taktových jízdních řádů v železniční dopravě na další (které) tratě.
- Budování nebo modernizace informačních systémů ve veřejné dopravě.
- Výstavba nebo modernizace dopravních terminálů pro veřejnou dopravu.
- Výstavba nebo modernizace parkovišť pro přestup na veřejnou dopravu.
- Optimalizace železničních tratí pro potřeby taktové dopravy.
- Modernizace, popř. výstavba železničních stanic a zastávek.
- Nákup, popř. modernizace kolejových vozidel pro přepravu osob.
- Modernizace, popř. výstavba autobusových nádraží a zastávek.
- Nákup jiných než kolejových vozidel pro přepravu osob.
- Přestavba autobusů na ekologický pohon.
- Přestavba technické základny MHD.

Opatření 3.4. Rozvoj vodohospodářské infrastruktury**Zaměření:**Zásobování pitnou vodou

Hlavním cílem rozvoje zásobování pitnou vodou je zvýšit podíl obyvatel zásobených kvalitní pitnou vodou. K tomu směřují aktivity ve dvou oblastech. Je to výstavba a rekonstrukce zařízení na výrobu / pro přípravu pitné vody a dále výstavba a rekonstrukce rozvodů pitné vody. Druhým rozvojovým směrem, který však bude zřejmě realizován v delším časovém horizontu je zvyšování bezpečnosti systémů zásobování pitnou vodou, ať už se jedná o budování náhradních zdrojů nebo o výstavbu vodních děl pro zásobování pitnou vodou.

Vypouštění odpadních vod

V oblasti vypouštění odpadních vod je hlavním problémem nedostatečné čištění komunálních odpadních vod, především v obcích (aglomeracích) do 10 000 ekvivalentních obyvatel, kde bude obtížné splnit požadavky legislativy. Dalším problémem je nedostatečná vodohospodářská infrastruktura v obcích, resp. špatný technický stav kanalizace. Dosud rozšířené je společné odvádění splaškových a dešťových vod jednotnou kanalizací. Přitom budování oddílné kanalizace by zlepšilo podmínky fungování ČOV. Výstavba nové vodohospodářské infrastruktury je také nezbytnou součástí přípravy rozvojových ploch.

Protipovodňová opatření

Přetrvává nedostatek informací o povodňovém riziku. To komplikuje zajištění dostatečné ochrany stávajících zastavěných území a průmyslových areálů. Kromě realizace protipovodňových opatření v záplavových územích je nutné se zaměřit také na úpravu a obnovu vodních děl s cílem zvýšit bezpečnost vodních děl při převádění extrémních povodní. Také úprava toků v záplavových územích přispívá ke snižování následků povodní. Vhodná úprava staveb také může snížit riziko škod způsobených povodněmi.

Cíle:

- Zvýšit podíl obyvatel zásobených kvalitní pitnou vodou.
- Zvýšit bezpečnost systémů zásobování pitnou vodou.
- Zvýšit podíl čištěných odpadních vod.
- Snižovat riziko škod způsobených povodněmi.

Aktivita:

- Výstavba a rekonstrukce zdrojů, úpraven pitné vody a vodojemů.
- Výstavba a rekonstrukce vodovodů.
- Výstavba a rekonstrukce ČOV.
- Výstavba a rekonstrukce kanalizace.
- Oddělené nakládání s dešťovými vodami.
- Vymezení záplavových území a stanovení stupně rizika.
- Podpora obnovy a úpravy vodních děl.
- Podpora realizace protipovodňových opatření.

B.6.4 Problémový okruh 4. VENKOV**Hlavní cíl:**

- Dosáhnout trvale udržitelný rozvoj venkova

Opatření 4.1. Venkovská sídla, dostupnost a vybavenost**Zaměření:**Stabilita a rozvoj venkovských sídel

K dosažení hlavního cíle rozmanitých opatření na venkově, tj. držení stability venkovských obcí, je nezbytný nástroj pro vymezení rozvojových ploch a zároveň pro omezení zásahů přesahujících měřítko obce, resp. její růstový potenciál. K tomu je nezbytné mít k dispozici územní plán, který se podle současné legislativy stává velmi silným nástrojem.

Občanská vybavenost a služby

Obečným problémem je udržet fungování občanské vybavenosti a základních služeb v menších sídlech. Zachování alespoň základní občanské vybavenosti je podmínkou stability obyvatel a udržení obytné funkce malých sídel. Pro udržení úrovně vybavenosti a služeb odpovídající významu obce je v některých případech účelné podpořit revitalizaci objektů, které již nevyhovují provozu nebo modernizovat objekty, které jsou k tomuto účelu využitelné.

Vybaveností, na které je do značné míry závislá atraktivita / stabilita / budoucnost obce, jsou základní školy. Demografický vývoj komplikuje fungování řady z nich, neboť dochází nejen k celkovému úbytku žáků, ale i k jejich „přelévání“ do zpravidla lépe vybavených škol ve větších sídlech. Zvyšování počtu narozených v posledních letech vytváří předpoklady postupné stabilizace počtu dětí i škol.

Vzhled sídel

Na atraktivitě venkovských sídel se významně podílí také vzhled sídel a kvalita bydlení. Kromě kvality samotného bytového fondu se jedná o další aktivity směřující ke zkvalitnění obytného prostředí na venkově. Typickým problémem venkova jsou nevyužitá a zanedbaná bývalá zemědělská areály, které narušují vzhled sídel. Sanace, popř. revitalizace těchto areálů značně přesahují možnosti malých obcí.

Opatření není zaměřeno na aktivity, které mají širší územní platnost, resp. nebylo možno je v dané podrobnosti vymezit jako specifické pro venkov. Ty jsou obsahem opatření jiných problémových okruhů. Celá problematika komplexních pozemkových úprav, vč. zeleně a účelových cest ve „volné“ krajině, je obsahem opatření 4.1. Stav technické infrastruktury, např. místních komunikací nebo vodohospodářské infrastruktury (opatření 3.1. a 3.4.) nebo podpora bytové výstavby (opatření 3.1.) jsou obecnějšími problémy a uplatňují se plošně, tedy i na venkově.

Cíle:

- Stabilizovat obyvatelstvo na venkově.
- Udržet obytnou funkci malých sídel.
- Využít stavební fond na venkově.
- Zlepšit dostupnost občanské vybavenosti na venkově.
- Udržet síť základních škol na venkově.
- Zachovat charakteristický ráz venkovských sídel.

Aktivity:

- Zpracování územních plánů a územně analytických podkladů.
- Modernizace objektů pro základní občanskou vybavenost.
- Podpora při dočasném poklesu počtu žáků základních škol.
- Rekonstrukce a modernizace objektů základních škol.
- Rozvoj specifických forem hromadné přepravy osob (přeprava žáků, seniorů nebo tělesně postižených osob).
- Obnova bytového fondu.
- Revitalizace památkově chráněných území.
- Obnova drobné venkovské architektury.
- Úprava veřejných ploch a rozšiřování zeleně v návaznosti na volnou krajinu.
- Sanace, popř. revitalizace nevyužitých a zanedbaných bývalých zemědělských areálů.

Opatření 4.2. Komunikace a spolupráce na venkově**Zaměření:**Spolkový a kulturní život

Pro zvýšení atraktivity života na venkově je nezbytné nabídnout dětem, mládeži a mladým lidem venkovské prostředí jako zajímavou alternativu, tj. to co ve městech chybí nebo je méně obvyklé, totiž větší zapojení do života a fungování obce. Sem patří především utváření vztahu k obci zapojením do spolkového života. V případě přistěhovalých do obcí např. v zázemí větších měst je to též cesta, jak eliminovat vytváření územně i společensky oddělených komunit.

Informace a vzdělávání

Častým handicapem venkovských sídel je menší nabídka zájmových a volnočasových aktivit dětí a mládeže. Jejich podpora vytvářením zázemí pro tuto činnost nebo stabilizací zkušených pedagogů, lektorů nebo vedoucích, může významně přispět k atraktivitě venkova pro mladé rodiny. Rozvoj vybavenosti těchto zařízení je obsahem opatření 2.1.

Další nevýhodou života na venkově bývá horší dostupnost informací a různých forem vzdělávání. I přes zlepšení dostupnosti internetu přetrvávají možnosti jeho zpřístupnění a hlavně využití širším okruhem zájemců. Významnou roli center informací a vzdělávání hrají na venkově knihovny a informační centra, jejichž činnost se rozvíjí. Je však nutné hledat další možnosti jejich přiblížení občanům.

Dopravní dostupnost

Dopravní dostupnost jako případ „tvrdé“ komunikace se dotýká mnoha stránek života na venkově, práce, služeb, vzdělávání i trávení volného času. Pro zajištění dostupnosti některých služeb mohou obce nebo sdružení obcí využít i dosud netradiční formy přepravy specifických skupin obyvatel (děti do škol, senioři a zdravotně handicapovaní za sociálními, zdravotnickými nebo jinými službami). Vytvořené kapacity mohou sloužit také pro rozvoj kulturního a společenského života, dostupné vzdělávání i užší spolupráci obcí.

Spolupráce obcí

Samostatnou oblastí spolupráce na venkově je spolupráce obcí, která má již velmi dobrou tradici a dále se rozvíjí. Dosavadní činnost některých sdružení obcí přinesla zajímavé výsledky. V souvislosti s možností využití zdrojů z Programu obnovy venkova roste zájem také o vytváření tzv. místních akčních skupin, kde jsou kromě obcí zapojeny i další významné subjekty daného území.

Opatření není zaměřeno na aktivity, které mají širší územní platnost, resp. nebylo možno je v dané podrobnosti vymezit jako specifické pro venkov. Ty jsou obsahem opatření jiných problémových okruhů. Např. místní komunikace jsou jako obecnější problém řešený v opatření 3.2. Také některé aktivity v problémové oblasti Lidské zdroje (kultura apod.) se uplatňují plošně, tedy i na venkově.

Cíle:

- Rozvíjet společenský život na venkově.
- Zlepšit dostupnost vzdělávání na venkově.
- Stabilizovat vzdělané na venkově.
- Zlepšit dostupnost služeb pro seniory a handicapované.
- Zlepšit spolupráci venkovských obcí.

Aktivity:

- Podpora spolků a jejich činnosti.
- Podpora získávání objektů nebo prostor pro činnost spolků.
- Podpora kulturních a společenských akcí.
- Podpora (zařízení pro) zachování venkovských tradic a kulturního dědictví.
- Rozšíření činnosti knihoven jako informačních, kulturních a společenských zařízení.
- Podpora kurzů a dalších vzdělávacích aktivit.
- Budování odborného zázemí pro základní umělecké vzdělávání, zájmovou mimoškolní činnost a volnočasové aktivity dětí a mládeže.
- Podpora dostupnosti a využívání internetu.
- Budování sítě informačních center.
- Rozšíření činnosti informačních center.
- Rozvoj specifických forem hromadné přepravy osob (přeprava žáků, seniorů nebo tělesně postižených osob).
- Podpora sdružení obcí.
- Vzdělávání, poradenství a informační podpora obcí, sdružení obcí a místních akčních skupin.

Opatření 4.3. Pracovní příležitosti na venkově

Zaměření:

Postupná transformace venkova přinesla ztrátu pracovních příležitostí ve venkovských územích. Koncentrace ekonomických aktivit do větších center znamenala zvýšení závislosti na dojížděcí za prací a tudíž se tento nedostatek na venkově projevil ve zvýšené míře nezaměstnanosti jen málo. Přesto lze v kraji nalézt dopravně odlehlá venkovská území (např. Sušicko a Manětínsko), která dlouhodobě vykazují v kraji nadprůměrnou nezaměstnanost.

Vedle zajištění kvalitních vazeb venkova na centra, která mohou nabídnout pracovní příležitosti i pro své zázemí, je třeba se věnovat udržení a rozšíření pracovních příležitostí přímo ve venkovských sídlech. Předpokládán je potenciál např. v oborech zemědělství, lesnictví a péče o krajinu, venkovského cestovního ruchu, ale i řemesel a služeb pro

obyvatelstvo. Velký význam pro zaměstnanost na venkově má veřejný sektor, který je v některých případech nejdůležitějším zaměstnavatelem v obci. Pro podporu udržení a tvorby pracovních míst na venkově je vhodné využít dostupných podpůrných zdrojů financování zaměřených na podporu podnikání, rozvoj zemědělství a venkova, cestovního ruchu, sociálních služeb, ale i realizovaných v rámci programů aktivní politiky zaměstnanosti. Zaměstnávání znevýhodněných skupin obyvatelstva, které je ve venkovském prostoru obtížnější, se věnuje opatření 2.3.

Cíle:

- Omezit úbytek pracovních příležitostí ve venkovských sídlech.
- Rozšířit nabídku pracovních příležitostí o nové obory (výroba energetických zdrojů, sociální služby, venkovská turistika).
- Posílit místní infrastrukturu pro hospodářský rozvoj.

Aktivity:

- Rekonstrukce objektů včetně revitalizace nevyužitých areálů pro finančně zvýhodněné budoucí podnikatelské využití.
- Rozvoj IT infrastruktury pro podnikatele na venkově.
- Poskytování ekonomického poradenství - studijní ověřování realizovatelnosti podnikatelských záměrů.
- Podpora zahájení a rozšiřování podnikatelské činnosti (např. řemesla a služby).
- Podpora venkovské turistiky / agroturistiky.
- Využití nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti.
- Podpora poskytování služeb (např. sociální péče, doprava).

B.6.5 Problémový okruh 5. ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ**Hlavní cíl problémové oblasti:**

- Vytvořit zdravé životní prostředí.

Opatření 5.1. Příroda, krajina, ochrana vod**Zaměření:**

Opatření je zaměřeno na širokou škálu problematiky ochrany přírody a krajiny zahrnující celou řadu aktivit na úrovni kraje i obcí. Jeho hlavním cílem je vyvážení rozvoje sídelní struktury kraje a infrastruktury, který zohlední požadavky na zachování cenných přírodních prvků a udržení důležitých procesů v krajině.

Ochrana přírody

Ochrana přírody ve smyslu příslušné legislativy je řešena v přenesené působnosti orgánů ochrany přírody. Představuje obecnou a zvláštní ochranu vybraných území a rostlinných a živočišných druhů.

Z hlediska rozvoje kraje přetrvává dlouhodobý problém, kterým je nesoulad mezi zájmy obcí a investorů a ochrany přírody a krajiny v zejména v NP a CHKO Šumava. Cílem je prosadit podmínky pro udržitelný rozvoj těchto obcí.

Obecná ochrana přírody

V péči o krajinu je významným nástrojem kraje územní plánování. V rámci zpracovávaných Zásad územního rozvoje kraje a dále v územních plánech obcí je nezbytné definovat hodnotné části krajiny (chráněné statutem významných krajinných prvků, prvky územního systému ekologické stability a další cenná území, které musí být chráněny před další exploatací výstavbou, těžbou apod.

Aktivní péče o krajinu představuje zejména realizaci chybějících prvků územního systému ekologické stability a protierozních opatření a případně dalších úprav v krajině (aleje, zatravněné pásy podél vodotečí apod.) Cílem realizace těchto opatření je zvýšení biodiverzity a optimalizace některých procesů narušených dlouhodobým ekologicky nepříznivým zemědělským a lesnickým hospodařením a záborem volné krajiny pro výstavbu. Dalším cílem je zlepšit vzhled krajiny, což může přispět ke zvýšení atraktivity kraje pro některé formy cestovního ruchu (opatření 1.2). Z tohoto pohledu je velmi důležité i zajištění prostupnosti krajiny.

Hlavním nástrojem pro realizaci výše uvedených opatření ke zlepšení stavu krajiny jsou komplexní pozemkové úpravy. Je tedy nutné tento nástroj dále podporovat; zároveň je však třeba najít vhodné formy přípravy a realizace krajinářských úprav v plochách, kterých se pozemkové úpravy nedotýkají.

Kromě realizace ekologicko-stabilizačních a protierozních prvků přispěje k obnově krajiny též další podpora ekologicky šetrných způsobů zemědělství a lesnictví.

Zvláštní ochrana přírody

Nejzávažnějším současným i budoucím problémem v této oblasti je ochrana rostlin a živočichů vázaných na vodní ekosystémy, především mokřady a vodní plochy s nízkým stupněm eutrofizace. Cílem je doplnění reprezentativní sítě maloplošných chráněných území o území mokřadních a vodních ekosystémů zařazených do evropsky významných lokalit (NATURA 2000). Dosažení tohoto cíle bude dlouhodobým procesem.

Problémem, jehož řešení je v rukou státních orgánů, je kompenzace vlastníkům za omezení využívání pozemků vyplývající z požadavků na ochranu přírody a krajiny.

Ochrana povrchových vod

S obecnou péčí o krajinu souvisí významně i ochrana povrchových a podzemních vod. I když hlavní aktivity v této oblasti budou řešeny v souvislosti se zlepšením situace v čištění odpadních vod v sídlech (opatření 3.4), je nezbytné navrhnout a realizovat v krajině opatření vedoucí ke snížení eroze a rychlého odtoku vod.

Zároveň je nutné podporovat odstraňování eutrofizace vodních nádrží, která je způsobena dlouhotrvajícím ukládáním živinami bohatého materiálu v důsledku eroze polí. Je nutné se zaměřit se na ekologicky příznivé formy čištění nádrží.

Cíle:

- Vytvořit podmínky pro udržitelný rozvoj ve velkoplošných chráněných územích.
- Zabezpečit ochranu cenných částí krajiny.
- Obnovit narušené ekologické procesy v krajině.

Aktivity:

- Revize ÚP a dalších dokumentů obcí v NP a CHKO Šumava a vytvoření podmínek pro jejich udržitelný rozvoj.
- Stanovení hodnotných částí krajiny jako chráněných před zástavbou či jinou formou exploatace v ZÚR a ÚP obcí.
- Realizace nefunkčních částí ÚSES.
- Vymezení a postupná realizace protierozních prvků a dalších úprav v krajině.
- Realizace KPÚ.

- Doplnění sítě maloplošných chráněných území o plochy mokřadních a vodních ekosystémů zařazených do evropsky významných lokalit.
- Realizace opatření ke snížení eutorfizace vodních nádrží.
- Podpora ekologicky šetrných způsobů zemědělského a lesnického hospodaření v krajině.

Opatření 5.2. Odpady

Zaměření:

Opatření se zaměřuje na řešení problematiky komunálního odpadu. Pro všechny kraje České republiky, tedy i pro Plzeňský kraj, je typický vysoký podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu ukládaného na skládky. Je nezbytné trvale snižovat tento podíl, čemuž přispívá řada různých aktivit.

Základním opatřením je nezvyšovat produkci odpadů. Jde zejména o zlepšení situace ve zpětném odběru obalů a nahrazení obalů z plastů, které jsou problematicky recyklovatelné a v přírodě obtížně rozložitelné, za papírové a skleněné obaly.

Na straně producentů odpadů (domácností) jde zejména o třídění a následnou recyklaci využitelných složek odpadů. V této oblasti patří Plzeňský kraj k nejúspěšnějším, přesto je nutné zlepšit dostupnost nádob na tříděný odpad a zvýšit frekvenci odvozu. Nezbytné je též propagovat třídění odpadů jako rozumné a životnímu prostředí přátelské chování (viz opatření 5.4).

V oblasti zpracování odpadů je nezbytné realizovat v souladu s Plánem odpadového hospodářství Plzeňského kraje integrovaný systém třídění a prvotního zpracování odpadů, zejména komplexní třídící linky.

Problematická a na území kraje dosud nedořešená je otázka využití odpadů pro výrobu tepla a elektrické energie.

Dalším problémem je nelegální ukládání odpadu v krajině, který ohrožuje ekosystémy, kvalitu vod i ovzduší a negativně ovlivňuje i vzhled krajiny. Tento problém je nutné řešit v souvislosti s problémem předchozím – zlepšením dostupnosti nádob na tříděný odpad a sběrných dvorů, bezplatným provozem sběrných dvorů a systematickou kampaní.

Cíle:

- Snižit produkci odpadů.
- Snižit podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu ukládaného na skládky.
- Snižit zátěž krajiny nelegálním ukládáním odpadu.

Aktivity:

- Zlepšení dostupnosti nádob na tříděný odpad rozšířením jejich počtu a optimalizací jejich rozmístění.
- Optimalizace frekvence odvozu tříděného odpadu z nádob.
- Zlepšení dostupnosti sběrných dvorů (doplnění jejich sítě, optimalizace provozní doby, rozšíření sortimentu odebíraných odpadů).
- Podpora obcí v poskytování bezplatných služeb v oblasti odpadů (sběrné dvory, jednorázové svozy železného šrotu apod.).
- Postupná realizace zařízení pro třídění a prvotního zpracování odpadu v rámci kraje – třídící linky, mechanicko – biologických úpraven odpadů apod. v rámci integrovaného systému nakládání s odpadem.
- Provádění systematického monitoringu černých skládek a jejich následná likvidace.
- Rozhodnutí o realizaci zařízení na termické využití odpadu.

Opatření 5.3. Úspory energie a obnovitelné zdroje

Zaměření:

Cílem opatření je vytvořit podmínky pro omezení závislosti kraje na klasických zdrojích energie. Tohoto cíle lze dosáhnout v zásadě dvěma způsoby. Prvním z nich je snižování energetické náročnosti na straně spotřeby. V oblasti produkce jde pak o rozvoj obnovitelných zdrojů energie. Oba uvedené způsoby mají též výrazně příznivý vliv na čistotu ovzduší.

V oblasti snižování energetické náročnosti je nutné se v souladu s celoevropskými trendy soustředit na snižování energetické náročnosti, zejména na zateplování stávajících budov a zavádění spotřebičů s nízkou energetickou náročností. Důležitým trendem je i zavádění moderních technologií s minimalizovanou spotřebou ve výrobních provozech. Existujícími nástroji jsou energetické audity budov a provozů a označování budov energetickými štítky.

V oblasti obnovitelných zdrojů, je zřejmé, že tyto zůstanou v nejbližším období pouze dodatkovou formou pro výrobu tepla a elektrické energie, nelze však vyloučit jejich rozvoj v delším časovém horizontu, který je však spojen s finančními a legislativními zvýhodněními.

V současné době jsou v kraji prakticky vyčerpány možnosti využití vodní energie, velmi omezené je vzhledem k meteorologickým podmínkám využití slunce a větru. Jistý potenciál je předpokládán v energetickém využití biomasy, kde je však omezujícím faktorem neexistující trh s tímto palivem. Neexistuje koordinace postupů mezi zemědělci jako možnými producenty a provozovateli energetických zařízení (spotřebiteli). Rozvoj pěstování energetických plodin limituje stabilita trhu, garance cen po delší dobu, chybějící zkušenosti s agrotechnickými podmínkami pěstování, ale i s možnými vlivy na půdy a krajinné procesy. Určité zkušenosti byly získány při instalaci zařízení na výrobu bioplynu ze zemědělských odpadů (zejména prasečí kejda), kdy je vyráběna především elektrická energie. Zbytkové teplo ze spalování bioplynu je využíváno minimálně.

Cíle:

- Snižit energetickou náročnost technologií a staveb.
- Zvýšit podíl obnovitelných zdrojů energie na energetické produkci v kraji.

Aktivity:

- Zavádění technologií a provozů s nízkou energetickou náročností.
- Podpora rekonstrukcí staveb (obytné budovy, administrativní budovy, vybavenost) s cílem snížení spotřeby energie formou zateplování fasád, výměny oken a zavádění spotřebičů s nízkou energetickou náročností.
- Podpora pěstování speciálních energetických plodin.
- Podpora využívání ostatních alternativních zdrojů energie a zbytkového tepla ze spalovacích procesů.

Opatření 5.4. Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta

Zaměření:

Opatření je zaměřeno na další rozvoj environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty jako specifického nástroje péče o životní prostředí.

Výchova a osvěta je považována za velmi přínosnou aktivitu v oblasti ochrany prostředí neboť působí na změnu ve vědomí a chování populace, zejména dětí a mládeže.

Přestože není možné význam tohoto nástroje přeceňovat, je třeba mu věnovat systematickou pozornost.

Ekologická výchova a osvěta představuje dobrou formou spolupráce veřejného a neziskového sektoru, neboť neziskové organizace se touto činností často intenzivně zabývají. Ucelenou oblastí aktivit je zde tedy vytváření partnerství mezi školami a neziskovými organizacemi.

Z hlediska dalších aktivit je nutné zaměřit se na podporu vhodných a zábavných forem vzdělávacích programů na školách. Příkladem může být např. budování ekologických zahrad a přírodních učeben.

Z mimoškolních aktivit jsou účinným nástrojem, střediska environmentální výchovy sdružená v kraji do sítě ENVIC. Je žádoucí, aby se tato střediska zaměřila nejen na vlastní výchovné a vzdělávací projekty ale i na poradenství pro pedagogy a neziskové organizace. Pro konkrétní cíle či aktivity v oblasti ekologické výchovy je nezbytné realizovat marketingově účinné osvětové kampaně.

Cíle:

- Zvýšit ekologické povědomí a znalosti obyvatel v oblasti ochrany životního prostředí.
- Zvýšit kvalifikaci pedagogických pracovníků v oblasti EVVO.

Aktivity:

- Grantový systém na podporu občanských aktivit směřovaných do oblasti environmentální výchovy.
- Podpora atraktivních ekologických vzdělávacích programů a akcí na školách a v obcích.
- Podpora celokrajsky orientovaných akcí v rámci škol – znalostní soutěže, školní zahrady apod.
- Podpora činnosti sítě středisek environmentální výchovy v oblasti vzdělávání a poradenství.
- Realizace osvětových kampaní zaměřených na určité cíle či aktivity v oblasti životního prostředí.

B. 7 Přehled uvažovaných variant řešení

Vzhledem k charakteru koncepce se předkládá pouze jedna varianta řešení. Program rozvoje Plzeňského kraje neobsahuje aktivity a opatření, která by ve stadiu zpracování koncepce vyžadovala předložení více variant řešení.

Uvažovanou variantou řešení tedy může být „nulová“ varianta, která je v tomto případě totožná s výchozím stavem a odpovídá popisu v sociálně ekonomické analýze a SWOT analýze.

B. 8 Vztah k jiným koncepcím a možnost kumulace vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví s jinými záměry

Program rozvoje Plzeňského kraje akceptuje jednotlivé národní koncepce, z nichž uvádíme ty, které mají nejbližší vztah k rozvoji Plzeňského kraje:

- **Strategie udržitelného rozvoje ČR.** Strategie definuje hlavní (strategické) cíle, dále dílčí cíle a nástroje. Jsou formulovány tak, aby co nejvíce omezovaly nerovnováhu ve vzájemných vztazích mezi ekonomickým, environmentálním a sociálním pilířem udržitelnosti. Směřují k zajištění co nejvyšší dosažitelné kvality života pro současnou

generaci a k vytvoření předpokladu pro kvalitní život generací budoucích. Strategické cíle jsou formulovány pro jednotlivá témata společenského rozvoje.

- **Státní politika životního prostředí ČR na léta 2004 - 2010.** V současné době je zpracována 2. aktualizace státní politiky životního prostředí s platností do roku 2010. V souladu se stavem životního prostředí, transpozicí a implementací evropského práva a základními principy ochrany životního prostředí a udržitelného rozvoje se aktualizovaná SPŽP soustřeďuje na následující čtyři prioritní oblasti:
  1. ochrana přírody, krajiny a biologické rozmanitosti,
  2. udržitelné využívání přírodních zdrojů, materiálové toky a nakládání s odpady,
  3. životní prostředí a kvalita života,
  4. ochrana klimatického systému Země a omezení dálkového přenosu znečištění ovzduší.
- **Státní energetická koncepce ČR.** Dokument z roku 2004 na základě analýz vývoje a současného stavu energetického hospodářství České republiky, s přihlédnutím k zahraničním zkušenostem, postupům a standardům Evropské unie, k závazkům ČR z mezinárodních smluv v oblasti energetického hospodářství a životního prostředí, po zpracování a vyhodnocení souboru energetických scénářů možného budoucího vývoje do roku 2030 se aktualizuje Státní energetická koncepce. Stanovuje se komplexnější soubor priorit a dlouhodobých cílů, které bude Česká republika v energetickém hospodářství sledovat v rámci udržitelného rozvoje. K jejich naplnění budou použity vhodné a účinné nástroje a opatření. Při volbě priorit, cílů a souboru nástrojů Státní energetické koncepce byla respektována hlediska energetická, ekologická, ekonomická a sociální.
- **Národní rozvojový plán ČR pro programové období 2007 – 2013.** V souladu legislativou EU, která upravuje Národní rozvojový plán zaměřený politiky soudržnosti v období 2007-2013, ve vazbě na návrh Strategických obecných zásad Společenství a při respektování základních rozvojových strategií (Strategii udržitelného rozvoje, Strategii hospodářského růstu, Strategii regionálního rozvoje a další platné resortní a regionální strategie), klade ČR primární důraz na posilování konkurenceschopnosti jednotlivých klíčových oblastí hospodářství a ČR jako celku. Základní princip stanovuje, že „konkurenceschopná česká ekonomika přispěje k celkové konkurenceschopnosti Evropské unie“.
- **Strategická vize regionálního rozvoje České republiky do roku 2010.** Vizí strategie ve střednědobém horizontu, tj. okolo roku 2010, je aby Česká republika byla plnoprávným, ekonomicky výkonným členem Evropské unie s parametry blízcími se průměru „Unie“ ve všech základních kritériích (HDP na obyvatele, zaměstnanost, sociální zabezpečení ap.) se způsobem a kvalitou života odpovídajícími naší historické tradici a postavení České republiky v Evropě. Hlavními principy strategické vize regionálního rozvoje je:
  1. uplatnění principu subsidiarity,
  2. úzká sektorová (odvětvová) a regionální dělba práce,
  3. vytvoření nových šancí pro všechny regiony,
  4. vytváření základního rámce pro rozvoj spolupráce v rámci Evropské unie.
- **Politika územního rozvoje České republiky.** Politika územního rozvoje České republiky je nástroj územního plánování, který určuje požadavky a rámce pro konkretizaci úkolů územního plánování v republikových, přeshraničních a mezinárodních souvislostech, zejména s ohledem na udržitelný rozvoj území a určuje strategii a základní podmínky pro naplňování těchto úkolů. PUR ČR poskytuje rámec pro konsensuální rozvoj a zhodnocování území ČR. Politika územního rozvoje:

1. stanoví republikové priority územního plánování pro zajištění udržitelného rozvoje území, který spočívá ve vyváženém vztahu podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území;
  2. vymezuje oblasti se zvýšenými požadavky na změny v území z důvodů soustředění aktivit mezinárodního a republikového významu nebo které svým významem přesahují území jednoho kraje. Změnou v území se rozumí změna jeho využití, nebo prostorového uspořádání;
  3. vymezuje oblasti se specifickými hodnotami a se specifickými problémy mezinárodního a republikového významu nebo které svým významem přesahují území jednoho kraje;
  4. vymezuje plochy a koridory dopravní a technické infrastruktury mezinárodního a republikového významu nebo které svým významem přesahují území jednoho kraje. Plochou se rozumí část území, která je vymezena s ohledem na stávající nebo požadovaný způsob využití a která svým významem, rozsahem nebo využitím ovlivní území více obcí nebo krajů. Koridorem se rozumí plocha, vymezená pro umístění vedení dopravní a technické infrastruktury;
  5. stanoví ve vymezených oblastech, plochách a koridorech kritéria a podmínky pro rozhodování o možnostech změn v území a pro jejich posuzování, zejména s ohledem na jejich budoucí význam, možná ohrožení, rozvoj, útlum, preference a rizika v území.
- **Dopravní politika České republiky pro léta 2005 – 2013** je základním koncepčním dokumentem, který stanovuje hlavní směry vývoje sektoru dopravy ve střednědobém horizontu. Jednotlivá opatření definovaná tímto dokumentem jsou rozpracována v návazných strategických dokumentech, kterými jsou Generální plán rozvoje dopravní infrastruktury a Strategie podpory dopravní obsluhy území a jejichž struktura je uvedena v části Monitoring dopravní politiky. Dokument Dopravní politika ČR pro léta 2005–2013 identifikuje hlavní problémové oblasti sektoru doprava (1. fáze), na základě jejich rozboru stanovuje strukturu cílů a priorit (2. fáze) a navrhuje opatření (3. fáze). Návazné strategické dokumenty určují vstupy, a řeší proto finanční rámec dopravní politiky (4. fáze). V průběhu fáze implementace (5. fáze) se pomocí realizačních nástrojů uplatňují navržená opatření a současně se monitoruje průběh realizace a postupně plní indikátory (6. fáze). Výsledkem jsou realizovaná opatření (výstupy – 7. fáze) a zároveň změna chování systému (výsledky – 8. fáze), výsledky jsou hodnoceny pomocí soustavy indikátorů. Vyhodnocením výsledků procesu se identifikují nové problémy (1. fáze) a aktualizují se cíle dopravní politiky.
  - **Generální plán rozvoje dopravní infrastruktury (GEPARDI)** stanovuje na období 2007 – 2013:
    1. konkrétní priority rozvoje dopravní infrastruktury v ČR v souladu s prioritami DP, dalšími souvisejícími dokumenty, členstvím v EU a mezinárodními dohodami,
    2. priority významných projektů mezinárodního, celostátního a nadregionálního významu podle jejich socioekonomické účinnosti a naléhavosti,
    3. strategii reálného financování vycházející z reálně dostupných finančních zdrojů,
    4. vyváženou finanční alokaci konkrétním prioritám/opatřením/projektům v rámci finančního plánu,
    5. rámcový plán implementace velkých projektů v období plánu podle jejich úrovně priority a závaznosti jejich realizace,

6. rámec pro implementaci, monitorování a průběžné hodnocení plánu opatření pro celkový systém průběžného plánování a financování dopravní infrastruktury na národní úrovni státu.

- **Národní strategický plán rozvoje venkova na období 2007 – 2013** deklaruje tuto rozvojovou vizi: „Do roku 2013 se změní tvář venkova České republiky a jeho hospodářská struktura v míře vedoucí k výraznému zlepšení životního prostředí, životní úrovně a životních podmínek jeho obyvatel, k posílení nosných oborů a diverzifikaci ekonomických aktivit zemědělství, lesního a vodního hospodářství, cestovního ruchu a dalších odvětví zabezpečujících hospodářskou a společenskou stabilitu venkova a k dosažení úrovně srovnatelné s venkovskými regiony vyspělých zemí Evropské unie. Komparativní výhody života na venkově zvýší atraktivitu venkova pro bydlení, práci a podnikání.“
- **Surovinová politika v oblasti nerostných surovin a jejich zdrojů.** Surovinová politika je souhrn všech aktivit, kterými stát ovlivňuje vyhledávání a využívání tuzemských zdrojů surovin (se zřetelem k veřejným zájmům a k ochraně přírodních, kulturních a krajinných hodnot) a získávání surovin v zahraničí s cílem zabezpečit jimi chod své ekonomiky. Předmětem politiky nerostných surovin jsou palivo energetické, rudní, nerudní a stavební suroviny, a to jak z prvotních, tak i z druhotných zdrojů. Tato politika se nezabývá surovinami z obnovitelných zdrojů, jako vodou, dřevem, zemědělskými surovinami atd. Zabývá se však všemi druhotnými surovinami jak z hlediska jejich vlivu na úspory prvotních nerostných zdrojů, tak i z hlediska vlivu na úspory energie, která je vkládána do úpravy prvotních surovin a jejich dalšího zpracování. Politika nerostných surovin má přímou vazbu k energetické politice a z hlediska stanovení a řešení některých cílů je s ní úzce propojena. Cíle surovinové politiky vycházejí z analýzy domácí surovinové základny a prognózy potřeb nerostných surovin v budoucnu. K dosažení stanovených cílů se navrhuje jednotlivé nástroje a institucionální zázemí.

Program rozvoje Plzeňského kraje bude nadřazen ostatním krajským koncepcím, které jsou vytvořeny nebo se vytváří. Seznam těchto koncepcí je uveden na webových stránkách Plzeňského kraje. Pro přehlednost uvádíme výběr základních koncepcí Plzeňského kraje:

- **Územně energetická koncepce Plzeňského kraje**
- **Generel venkovského prostoru Plzeňského kraje**
- **Územně energetická koncepce Plzeňského kraje**
- **Koncepce ochrany přírody a krajiny Plzeňského kraje**
- **Koncepce dopravy Plzeňského kraje**
- **Koncepce regionálního rozvoje venkova a zemědělství Plzeňského kraje**
- **Regionální plán Plzeňského kraje**
- **Regionální operační program NUTS II Jihozápad pro léta 2007 – 2013**
- **Územní plán velkého územního celku Plzeňská aglomerace**
- **Územní plán velkého územního celku okres Tachov**
- **Územní plán velkého územního celku okres Domažlice**
- **Územní plán velkého územního celku okres Klatovy**
- **Územní plán velkého územního celku Šumava**
- **Plán péče o Národní park Šumava**
- **Plán péče o CHKO Šumava**
- **Plán péče o CHKO Český les**

B. 9 Předpokládaný termín dokončení

Zpracovatel APRPK předpokládá předložení konečné verze Programu rozvoje Plzeňského kraje do 30.3.2008.

B. 10 Návrhové období

Program rozvoje Plzeňského kraje je ve střednědobém výhledu, tj. pro léta 2007 - 2013.

B. 11 Způsob schvalování PRKK

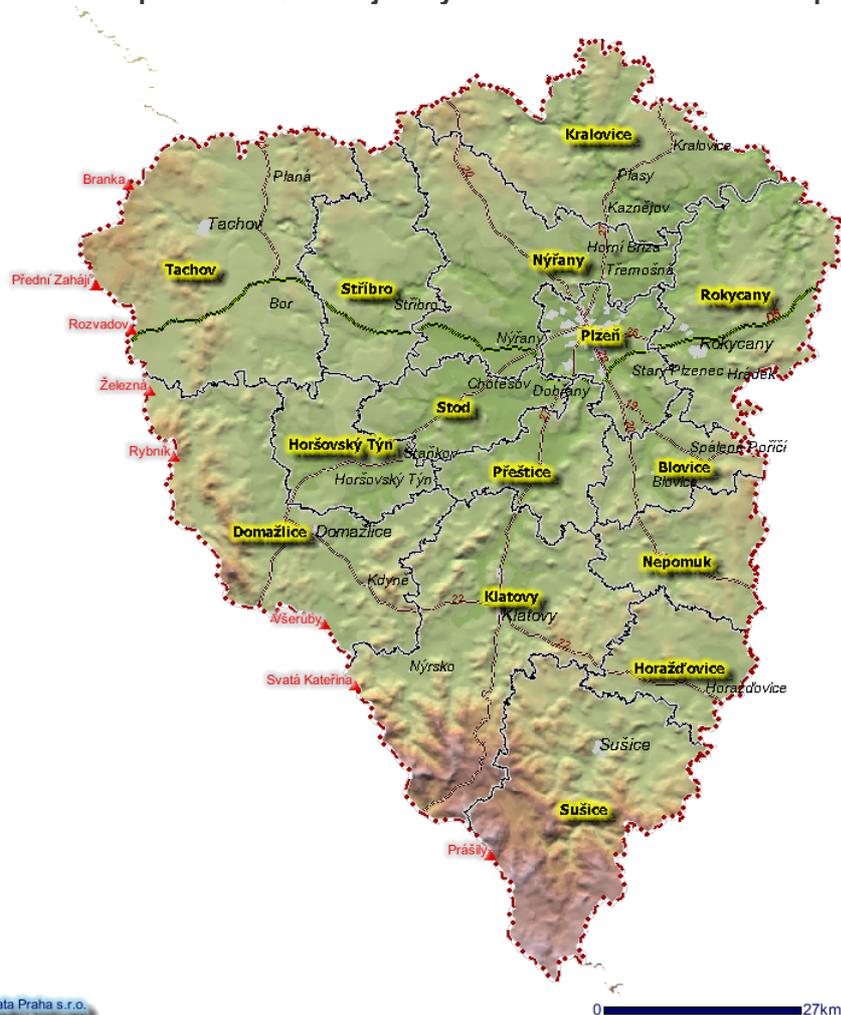
Program rozvoje Plzeňského kraje bude v konečné podobě schválen Zastupitelstvem Plzeňského kraje.

C. ÚDAJE O DOTČENÉM ÚZEMÍ

C. 1 Vymezení dotčeného území

Dotčené území o rozloze 7 561 km², pro které je zpracováván APRPK, je vymezeno správním obvodem Plzeňského kraje. Území kraje jihozápadní částí území České republiky. Na jihozápadě se Spolkovou republikou Německo - spolkovou zemí Bavorsko, na severu s krajem Ústeckým, na východě s krajem Středočeským a na jihovýchodě s krajem Jihočeským. Plzeňský kraj spolu s krajem Jihočeským tvoří území regionu soudržnosti NUTS II Jihozápad.

Přehledná mapa Plzeňského kraje s vyznačením obcí s rozšířenou působností

(c) Plzeňský kraj, Arcdata Praha s.r.o.

C. 2 Výčet dotčených územních samosprávných celků, které mohou být koncepcí ovlivněny

Dotčeným vyšším územně samosprávným celkem je Plzeňský kraj s okresy: Plzeň-město, Plzeň-sever, Plzeň-jih, Rokycany, Klatovy, Domažlice a Tachov.

V kraji je 511 samosprávných obcí (včetně samostatných městských částí) v nichž žije 551 528 osob (střední stav podle ČSÚ, k 31.12.2005). V Plzeňském kraji je vymezeno 15 správních obvodů obcí s rozšířenou působností – Blovice, Domažlice, Horažďovice, Horšovský Týn, Klatovy, Kralovice, Nepomuk, Nýřany, Plzeň, Přeštice, Rokycany, Stod, Stříbro, Sušice, Tachov.

C. 3 Základní charakteristiky stavu životního prostředí v dotčeném území

Plzeňský kraj je výrazně antropogenně ovlivněnou oblastí průmyslově zemědělského, v okrajových územích (západní a severozápadní část kraje) spíše zemědělsko průmyslového charakteru. Rozsáhlejší plochy přírodě blízkých ekosystémů jsou soustředěny podél státní hranice se Spolkovou republikou Německo, kde jsou vyhlášena nejvýznamnější velkoplošná chráněná území v Plzeňském kraji (Národní park a Chráněná krajinná oblast Šumava, Chráněná krajinná oblast Český les).

C.3.1. Klimatické poměry

V Plzeňském kraji převládají projevy oceánského podnebí nad kontinentálními. Nejvýraznějším klimatickým činitelem je nadmořská výška – s jejím růstem klesá teplota vzduchu a vzrůstá jeho vlhkost. Druhotně se též projevuje utváření a členitost reliéfu a charakter aktivního povrchu. Teplotní charakteristiky nejvýrazněji ovlivňuje depresní tvar reliéfu – zejména v zimním období vznikají i dlouhodobější situace s inverzním zvrstvením atmosféry – např. v Plzeňské a Klatovské kotlině, na Horažďovicku a Sušicku, v menším plošném rozsahu (ale často extrémněji) na dnech hluboce zařízlých údolí. Vlhkostní charakteristiky ovlivňuje svažitost reliéfu a jeho orientace vůči světovým stranám. Vzhledem k převládajícím větrům od západu mají návětrné západní svahy elevací vyšší srážkové úhrny, naopak strany závětrné východní (a za nimi ležící snížené části reliéfu) jsou srážkově ochuzené.

Nejteplejší z hlediska celoročního chodu teplot jsou nejnižší položené polohy v širším okolí Plzně (7,5°-8°C, rozsáhlá oblast MT 11). Vysoké průměrné teploty mají i území v oblasti MT 10 (7,6°, Klatovsko, Domažlicko). Nejchladnější je okolí Modravy na Šumavě (CH 4, průměrná roční teplota klesá pod 4°C).

Srážkově nejchudší oblasti v kotlinách a ve srážkovém stínu mají roční úhrn i pod 500 mm (Manětín, Liblín, Plasy, Doudlevice), obvykleji mezi 500–600 mm (Plzeň, Stříbro, Horšovský Týn, Klatovy). Nejvyšší úhrn srážek je zaznamenán ve vrcholových a návětrných severozápadních polohách Šumavy (Horská Kvilda – Březník, Pancíř), směrem k jihovýchodu jsou i horské polohy na Šumavě výrazně sušší.

C.3.2. Ovzduší

Emisní situace. Emisní zátěž v Plzeňském kraji lze charakterizovat jako střední až nízkou. Nejvyšší podíl emisí připadá na průmyslová centra kraje, zejména Plzeň. Emisní zátěž okresů Klatovy, Tachov a Domažlice je v porovnání s ostatními regiony ČR nízká. Postavení Plzeňského kraje mezi ostatními kraji ČR z hlediska emisí hlavních znečišťujících látek vyplývá z následující tabulky.

Kraj	TZL	SO ₂	NO _x	CO	VOC
	[t/rok]	[t/rok]	[t/rok]	[t/rok]	[t/rok]
Hl.m. Praha	670,0	2375,4	3499,9	2733,0	963,7
Středočeský	5449,6	24771,4	17647,0	24308,0	7992,9
Jihočeský	3041,1	11011,8	4352,2	9782,0	2504,9
Plzeňský	2412,3	11668,2	5171,2	9094,8	2344,8
Karlovarský	1256,5	16438,9	7328,9	3857,5	1423,4
Ústecký	3924,9	71958,0	61559,2	13176,0	5682,6
Liberecký	1238,5	3689,3	1975,7	5866,5	1714,0
Královéhradecký	1968,9	8062,2	2690,4	9148,1	2672,4
Pardubický	1943,7	15594,4	11315,0	8089,2	2651,2
Vysočina	2553,2	3284,2	2921,6	7718,9	2338,2
Jihomoravský	1413,9	4193,5	4388,0	5508,8	3457,1
Olomoucký	1728,4	7121,4	4001,0	5972,9	1744,2
Zlínský	1067,0	7302,5	3458,3	4372,8	1893,3
Moravskoslezský	5713,1	29437,5	24935,9	132390,1	4084,1
Celkem	34381,1	216908,7	155244,3	242018,6	41466,

Zdroj: ČHMÚ 2005

Největší podíl na emisích tuhých znečišťujících látek (TZL) a amoniaku mají v Plzeňském kraji malé zdroje (46,5 %), které se výraznou měrou podílejí rovněž na celkových emisích CO (29,9 %). Velké zdroje produkují nejvíce emisí SO₂ (71,5 %)

Mezi nejvýznamnější bodové zdroje emisí Plzeňského kraje patří:

Plzeňská teplárenská, a.s.; Plzeňská energetika, a.s.; Železářny Hrádek, a.s.; Lasselsberger, a.s. Plzeň; Klatovská teplárna, a.s.; Mlékárna Klatovy, a.s.; SVA Holýšov, a.s.; Hasit – šumavské vápenice a omítkárny, a.s. Velké Hydčice; Kdynium Kdyně, a.s., Sklárna Heřmanova Huť, a.s.; Aktiva, a.s. Kaznějov; Stoelzle union, a.s., Heřmanova Huť a Transteplo Kdyně, s.r.o.

Imisní situace. Rovněž imisní situace je v porovnání s ostatními oblastmi ČR relativně příznivá. Monitoring ovzduší byl v roce 2005 prováděn na 15 měřicích stanicích, z toho 5 stanic provozuje ČHMÚ, 4 stanice hygienická služba, 6 stanic Magistrát města Plzně. Rozsah sítě imisního monitoringu je limitován ekonomickými možnostmi. Do budoucna je žádoucí rozšířit počet stanic – zejména mimo Plzeň – i spektrum měřených škodlivin, aby bylo možno zabezpečit komplexní řízení kvality ovzduší v Plzeňském kraji.

Všeobecně lze říci, že imisní situace v Plzeňském kraji je vzhledem k imisní situaci v České republice poměrně příznivá. Nejhorší imisní situace je logicky v průmyslovém centru kraje, ve městě Plzeň. V kraji i nadále zůstává stálým problémem překračování limitních hodnot u suspendovaných částic velikostní frakce PM₁₀, přízemního ozonu a na jedné stanici došlo k překročení cílového imisního limitu pro benzo(a)pyren .

Ostatní znečišťující látky se dlouhodobě imisním limitům ani neblíží.

C.3.3. Reliéf a horninové prostředí

Reliéf. Centrální prostor území kraje vyplňuje Plzeňská kotlina, kterou lemují nižší pahorkatiny a dále vrchoviny a hory. Ve „vnitrozemském“ směru hranice Plzeňského kraje vedou nejprve napříč sníženinou Tachovské brázdy, dále k východu jižním okrajem Tepelské vrchoviny, Rakovnickou pahorkatinou, Kralovickou pahorkatinou k jižní části Křivoklátské vrchoviny a odtud k Brdům. Přes nižší Horažďovickou pahorkatinu se reliéf obvodového pásu při hranicích Plzeňského kraje opět zvedá Strážovskou vrchovinou k Šumavě. Horský hraniční hřeben se SRN tvoří Šumava, dále k severu pak Český les. Mezi nimi se nachází snížená část Všerubské vrchoviny.

Z hlediska regionálního členění (Czudek T.a kol , 1972) náleží území Plzeňského kraje k provincii Česká vysočina a v rámci ní ke čtyřem soustavám – Šumavské, Česko-moravské, Poberounské, Krušnohorské.

Geologická stavba. Pohraniční pohoří - Šumava a Český les, rovněž i Plánický hřbet, jsou budovány krystalinickými horninami moldanubika, tedy migmatity, rulami, svory a masivy granitoidů. Centrální část území kraje je budována nepřeměněnými až mírně přeměněnými horninami proterozoika a paleozoika (bohemikum, tepelsko-barrandienská oblast). Převládají různé druhy břidlic, drob, pevných pískovců a křemenců, slepenců, vložek silicitů (bulžníků) a těles vyvřelých hornin, zejména bazických spilitů v proterozoiku nebo kyselých paleovulkanitů v křivoklátsko-rokycanském pásmu svrchního kambria. Morfologicky výrazné jsou zejména bulžníkové elevace, obvykle se skalnatými vrcholy. V Plzeňské kotlině se výrazně uplatňují pískovce a jílovce limnického permokarbonu místy se sloji černého uhlí, zachované dnes pouze jako denudační zbytky v dílčích pánvích. Říční-jezerní usazeniny se v kotlině ukládaly i v neogénu a případně v kvartéru.

Morfologicky významné jsou povrchové výlevy bazických neovulkanitů na Manětínsku.

C.3.4. Povrchové a podzemní vody

Povrchové vody. Územím Plzeňského kraje prochází hlavní evropské rozvodí Dunaj – Labe. Do povodí Dunaje spadají okrajové části při hranicích se SRN v polohách hraničních hřbetů Šumavy a Českého lesa. Významnější je pouze širší okolí Rozvadova (povodí potoků Kateřinský, Hraniční aj.) a v menším rozsahu i Nemanic (Černý potok, Nemanický potok) v Českém lese a poměrně široký pás území mezi Folmavou a Hyřovem ve Všerubské vrchovině (potok Kouba). Ostatní území, přibližně 97 % plochy kraje, náleží k povodí Labe.

Většina území Plzeňského kraje se nachází v povodí řeky Berounky, jejích hlavních přítoků a obou zdrojnic. Jižní část území kraje náleží do povodí Otavy.

Na území kraje zasahují tři chráněné oblasti přirozené akumulace podzemních vod (CHOPAV) - Šumava, Brdy, Chebská pánev a Slavkovský les. Plošně se projevuje nejvíce CHOPAV Šumava, celkově území CHOPAV zaujímají 8,9 % výměry kraje.

Podzemní vody. Na území Plzeňského kraje se nacházejí tři základní typy hydrogeologických struktur. V kvartérních rajonech je oběh podzemní vody vázán na průlinově propustné písčité až jílovitopísčité uloženiny hlavních vodních toků. Společným znakem je generelně vysoká zranitelnost vůči povrchovému znečištění. V permokarbonských pánvích je zvodnění vázáno na několik kolektorů v písčito-jílovitých a písčitých sedimentech s průlinově-puklinovou propustností, oddělených od sebe izolátory. Zranitelnost těchto zvodní je většinou nízká. Podzemní vody jsou většinou bikarbonátové, málo mineralizované, místy se zvýšeným obsahem sulfátů. V rajonech krystalinika, proterozoika a paleozoika je oběh podzemní vody omezen na puklinový systém připovrchového rozpojení hornin. Tento kolektor vytváří mělkou nesouvislou zvedeň s volnou hladinou. Kolektory hlubšího oběhu jsou vázány pouze na rozsáhlejší tektonické zóny. Proměnlivý chemismus těchto vod je závislý na jejich původu.

C.3.5. Půda

Geologická a geomorfologická stavba podmínily, společně s klimatickými podmínkami i dalšími vlivy, vývoj půd.

Absence větších ploch s eolickými a fluviálními sedimenty rozlehlých nížin či pahorkatin způsobuje menší zastoupení nejkvalitnějších (z hlediska úživnosti a tím i produkčnosti) půdních typů. V území převažují kyselé až silně kyselé půdy vzniklé na zvětralinách kyselých vyvřelin a hornin přeměněných. Na většině území kraje to jsou typické kambizemě modální (hnědé půdy), v horských polohách se vyskytují silně kyselé kambické podzoly, na Šumavě též gleje ze svahovin a nivních sedimentů, případně organozemě (rašelinné půdy). V podhorských polohách a obecně na vrchovinách (včetně Brd) se vyskytují zejména velmi kyselé dystrické kambizemě. Ostatní půdní typy jsou zastoupeny mozaikovitě, zejména se jedná o pseudogleje modální, hnědozemě modální, luvizemě modální a kambizemě stagnické, podél největších řek se v nivách toků nad Plzní (Mže, Radbuza, Úhlava) v omezeném rozsahu vyskytují fluvizemě modální, vzniklé akumulací humusu na nevápnitých fluviálních sedimentech. Na Domažlicku jsou poměrně výrazně zastoupeny pseudogleje luvické (zejména u Poběžovic).

Půdy jsou většinou spíše lehké až středně těžké, hlinitopísčité až písčitohlinité, pouze plošně omezeně se vyskytují půdy těžší, hlinité až jílovité (aluvia a deluvia).

C.3.6. Flóra a fauna

V Plzeňském kraji převládají oligotrofní území (živinami chudá kyselá stanoviště) s chudou flórou a drobnou faunou, méně plošně významná jsou území s úživnějšími substráty, dávající předpoklady pro existenci druhově bohaté bioty. Z hlediska svého rozsahu a relativně malé míry narušení prostředí vlivem aktivit člověka je nejvýznamnějším územím Šumava.

V biogeografickém členění ČR (Culek M. a kol, 1996) náleží centrální prostor mezi Planou na západě a Spáleným Poříčím na východě, mezi Domažlicemi a Klatovy na jihu a Manětínem na severu, k Plzeňskému bioregionu (kód 1 28). Na území kraje se dále významně uplatňují bioregiony Tachovský (1 27a – tachovská část, 1 27b – všerubská část),

Plánický (1 41), Branžovský (1 40), z horských Českoleský (1 61) a Šumavský (1 62). V severní části území kraje do něj zasahují bioregiony Rakovnicko-žlutický (1 16), Křivoklátský (1 19), v menší míře i Hornoslavkovský (1 60), ve východní části Brdský (1 44), Blatenský (1 29) a Sušický (1 42).

Flora. Původní vegetační kryt téměř celého území kraje tvořily lesy. Přirozené bezlesí se vyskytovalo v plošně velmi malém rozsahu, tvořily ho zejména vodní toky a plochy, balvanité strmé srázy a skalní výchozy, rašeliniště a vrchoviště. Na nejvyšších vrcholech Šumavy se, v závislosti na klimatických výkyvech, vyskytovaly přirozené nelesní plochy nad horní hranicí lesa. S aktivitami člověka v území došlo k výraznému odlesnění a ke změnám v druhovém složení vegetačního krytu.

V závislosti na vlastnostech geologického podloží, vytvořených půd, klimatických podmínkách atp. lze stanovit potenciální přirozenou vegetaci - přirozenou vegetaci odpovídající dnešním podmínkám stanovišť. Mapovací jednotky potenciální přirozené vegetace představují základní informaci o stavu vegetace a umožňují vyhodnocení probíhajících i budoucích zásahů do stavu přírodního prostředí.

Přehled mapovacích jednotek potenciální přirozené vegetace na území kraje:

- Bikové a jedlové doubravy (*Luzulo albidae-Quercetum petraeae*; *Abieti-Quercetum*) - rozsah v zájmovém území: 326 555 ha; 43,16 %,
- Brusinková borová doubrava (*Vaccinio vitis-idaeae-Quercetum*) - rozsah v zájmovém území: 153 198 ha; 20,25 %,
- Biková bučina (*Luzulo-Fagetum*) - rozsah v zájmovém území: 95 442 ha; 12,62 %,
- Bučina s kyčelníci devítilistou (*Dentario enneaphylli-Fagetum*) - rozsah v zájmovém území: 63 443 ha; 8,39 %,
- Černýšová dubohabřina (*Melampyro nemorosi-Carpinetum*) - rozsah v zájmovém území: 40 213 ha; 5,32 %,
- Smrková bučina (*Calamagrostio villosae-Fagetum*) - rozsah v zájmovém území: 26 761 ha; 3,54 %,
- Střemchová jasenina (*Pruno-Fraxinetum*) - rozsah v zájmovém území: 11 515 ha; 1,52 %,
- Podmáčená rohozcová smrčina (*Mastigobryo-Piceetum*) - rozsah v zájmovém území: 11 167 ha; 1,48 %,
- Metlicová jedlina (*Deschampsio flexuosae-Abietetum*) - rozsah v zájmovém území: 7 731 ha; 1,02 %,
- Třtinová smrčina (*Calamagrostio villosae-Piceetum*) - rozsah v zájmovém území: 4 883 ha; 0,65 %,
- Lipová bučina s lípou srdčitou (*Tilio cordatae-Fagetum*) - rozsah v zájmovém území: 4 408 ha; 0,58 %,
- Smrková olšina (*Piceo-Alnetum*) - rozsah v zájmovém území: 4 002 ha; 0,53 %,
- Žindavová jedlina (*Saniculo europaeae-Abietetum*) - rozsah v zájmovém území: 3 080 ha; 0,41 %,

- Střemchová doubrava a olšina (*Quercus robur-Padus avium*; *Alnus glutinosa-Padus avium*) - rozsah v zájmovém území: 1 566 ha; 0,21 %,
- Nerozlišené bazifilní teplomilné doubravy (*Brachypodio pinnati – Quercetum*) - rozsah v zájmovém území: 865 ha; 0,11 %,
- Okroticová bučina (*Cephalanthero-Fagetum*) - rozsah v zájmovém území: 495 ha; 0,07 %,
- Břeková doubrava (*Sorbo torminalis-Quercetum*).- rozsah v zájmovém území: 444 ha; 0,06 %,
- Horská vrchoviště (*Sphagnetalia medii, Pino rotundatae-Sphagnetum, Eriophoro vaginati-Pinetum sylvestris, Vaccinio uliginosi-Pinetum sylvestris*) - rozsah v zájmovém území: 360 ha; 0,05 %,
- Submontánní borová rašeliniště (*Pino rotundatae-Sphagnetum, Eriophoro vaginati-Pinetum sylvestris, Vaccinio uliginosi-Pinetum sylvestris*) - rozsah v zájmovém území: 274 ha; 0,04 %,
- Ostatní acidofilní bory (*Dicrano-Pinion, Betulo carpaticae-Pinetum, Vaccinio uliginosi-Pinetum sylvestris*) - rozsah v zájmovém území: 105 ha; 0,01 %,
- Ostřicová a ostřicovomechová společenstva minerotrofních rašelinišť (*Caricetalia fuscae*) - rozsah v zájmovém území: 59 ha; 0,01 %.

Celkem bylo dosud na území Plzeňského kraje identifikováno 68 zvláště chráněných druhů rostlin. Z toho 13 druhů kriticky ohrožených, 20 druhů silně ohrožených a 35 druhů ohrožených (Vyhláška MŽP č.395/1992 Sb.).

Fauna. Zoologická složka bioty je tvořena ochuzenou západopalearktickou arboreální (lesní) faunou. Je silně ovlivněna pleistocénními změnami klimatu. Má nižší druhovou diverzitu, zvláště ochuzená je horská fauna.

Většina území náleží do hercynské provincie zvířeny listnatých lesů, pouze zvířena vyšších horských poloh náleží k hercynské provincii středoevropských pohoří. Ze zoogeografického hlediska je Plzeňský kraj zajímavý tím, že řada charakteristických druhů zde má svou západní hranici rozšíření – např. ježek východní, tchoř stepní, moudivláček lužní, stepník rudý. Některé atlantské druhy zde naopak dosahují východní hranice areálu, např. čolek hranatý.

Původní druhová skladba zvířeny je silně narušena činností člověka v minulých staletích. V souvislosti s masivním odlesněním, později se změnami druhové i věkové skladby lesních porostů, ubylo zejména lesních druhů. Naopak některé druhy středoevropské kulturní stepi se značně rozšířily a druhové skladbě dominují, mnohdy s dalším přispěním člověka (druhy uměle podporované za účelem myslivosti).

V 80. letech 20. století byl do přírody příhraničních horských lesů (Šumava, Český les) navrácen rys ostrovid. Stále však v ní chybějí další velké šelmy, jako vlk či medvěd brtník. Ještě v minulém století hojný tetřev hlušec se v území vyskytuje pouze na několika izolovaných lokalitách tokanišť, zejména na šumavských pláních. V souvislosti s umělým vysazením bobrů v SRN se i na českém území, příslušném k povodí Dunaje, objevuje bobr evropský (okolí Rozvadova – Kateřinský potok aj.). Výskyt bobra je udáván v poslední době i na Kosovém potoce v povodí Mže.

Na území Plzeňského kraje byl dosud zjištěn výskyt:

- celkem 60 druhů savců, z toho 19 druhů je zvláště chráněných dle přílohy Vyhlášky MŽP č.395/1992 Sb.(2 druhy v kategorii kriticky ohrožených, 9 druhů silně ohrožených a 8 druhů ohrožených),
- celkem 85 druhů zvláště chráněných ptáků dle přílohy Vyhlášky MŽP č.395/1992 Sb. (18 druhů v kategorii kriticky ohrožených, 44 druhů silně ohrožených a 24 druhů ohrožených).

C.3.7. Krajina

Plzeňský kraj se vyznačuje rozmanitými přírodními podmínkami. Tato pestrost je podmíněna především reliéfem. Dominantními přírodními fenomény jsou zejména pásmo pohraničních pohoří na jihozápadě (Šumava a Český les) a Plzeňská kotlina v centrální části kraje.

Zemědělské ekosystémy představují v Plzeňském kraji (50,8 % celkové plochy kraje) stejně jako v České republice (54,2 % celkové plochy státu), dominantní způsob využívání krajiny. Zemědělská, ale především orná půda, se tak stávají klíčovými strukturami, které ovlivňují charakter krajiny i celkovou dynamiku jejího vývoje.

Způsob využití zemědělské půdy se blíží celorepublikovému průměru, zornění kraje je jen mírně pod průměrem ČR, nadprůměrný podíl vykazují trvalé travní porosty.

Bilance půdy (stav k 1. 1. 2002, ČÚZK)

<i>Druh</i>	<i>Výměra (ha)</i>	<i>Podíl (%)</i>
Zemědělská půda celkem	384 431	50,8
z toho:		
orná půda	265 553	35,1
trvalé travní porosty	105 567	14,0
Nezemědělská půda celkem	371 669	49,2
z toho:		
lesní půda	297 982	39,4
vodní plochy	11 452	1,5

Vývoj zemědělských ekosystémů zaznamenal v druhé polovině 20. století dramatické změny. Počínaje kolektivizací v padesátých letech, přes socializaci vesnice v letech šedesátých, po industrializaci zemědělství či nevhodné způsoby krajinného plánování v letech sedmdesátých a osmdesátých. Tradiční zemědělství, které znamenalo ve své podstatě též šetrnou údržbu krajiny, bylo přeměněno na velkovýrobní způsob necitlivé exploatace krajiny. Byly přerušeny generacemi sdílené zkušenosti, láska k půdě a ke krajině.

Pro krajinu a půdu to znamenalo řadu negativních důsledků, především:

- příliš vysoké zornění zemědělské půdy (okolo 70 %),
- nadměrně velké celky orné půdy,
- likvidaci rozptýlené zeleně, malých biotopů a dalších ekostabilizačních prvků,
- intenzivní rozvoj vodní a větrné eroze,
- ztrátu přirozené úrodnosti,

- snížení biodiverzity,
- redukcí retenčního potenciálu zemědělských půd a krajiny,
- narušení tradičního rázu zemědělské krajiny,
- fyzikální, chemickou i biologickou degradaci půdy,
- kontaminaci půd cizorodými látkami,
- ohrožení kvality podzemních i povrchových vod.

Celých 43,7 % výměry zemědělské půdy Plzeňského kraje je zařazeno mezi méně příznivé oblasti (LFA - Less Favourite Areas). Méně příznivé oblasti byly vymezeny s cílem podporovat zemědělce hospodařící v oblastech s méně příznivými podmínkami, přispět ke stabilizaci venkovského obyvatelstva a zachování venkovské krajiny a zajištění pro zemědělce odpovídající úrovně příjmů. Vyrovnávací příspěvek na program pomoci v méně příznivých oblastech se poskytuje na 1 ha obhospodařovaných travních porostů na zemědělských pozemcích s výjimkou chmelnic, vinic, zahrad a ovocných sadů.

**Výměra zemědělské půdy zařazená do méně příznivých oblastí LFA
(§ 8 nařízení vlády č.505/2000 Sb., ve znění nařízení vlády č.500/2001 Sb.)**

Typ oblasti	H1	H2	O1	O2	O3	O4	S1	S2
Plocha (ha)	42 898	3 642	74	126 778	80 943	48 729	0	27 213
Podíl (%)	13,0	1,1	0,0	38,4	24,5	14,8	0,0	8,2

Zdroj: Sklenička P, 2003

Vysvětlivky:

H1 - horské oblasti 1.typu,

H2 - horské oblasti 2.typu,

O1 - ostatní méně příznivé oblasti 1.typu,

O2 - ostatní méně příznivé oblasti 2.typu,

O3 - ostatní méně příznivé oblasti 3.typu,

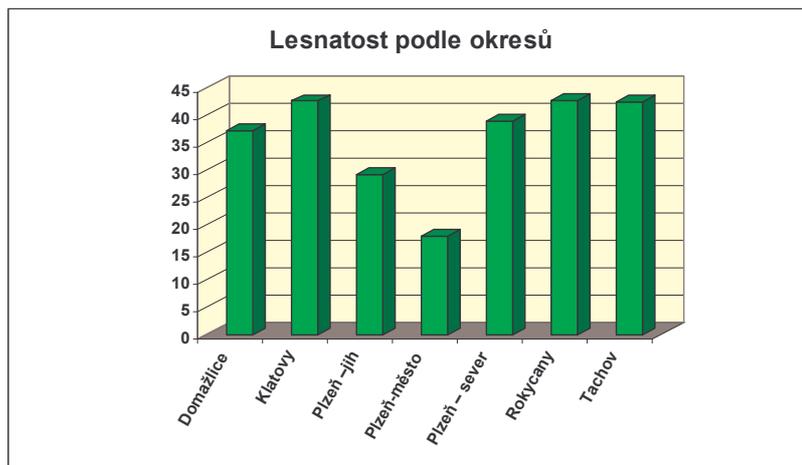
O4 - ostatní méně příznivé oblasti 4.typu,

S1 - oblasti se specifickými omezeními 1.typu,

S2 - oblasti se specifickými omezeními 2.typu

Oproti stavu v celé České republice, kdy vodní plochy tvoří cca 2 % území, je jejich zastoupení v Plzeňském kraji o půl procenta nižší (celkem 11 452 ha). Z celkové délky vodních toků v Plzeňském kraji bylo dosud upraveno 1 186 km. Z velké části se jedná o dílčí úpravy břehů či dna toků, ale v nemalé míře jsou zastoupeny i regulace tvrdé s úpravou trasy, břehových porostů a s použitím tvrdých prvků v opevnění.

Lesy v Plzeňském kraji zaujímají 292 403 ha (podle MZe, dle ČUZK 297 982 ha), tj. cca 39 % celkové plochy kraje. Znamená to, že lesnatost v Plzeňském kraji je o 5 % vyšší ve srovnání s průměrnou lesnatostí celého území ČR. Nejnižší lesnatost je v okolí Plzně (okresy Plzeň - město 17,8 % a Plzeň - jih 29,2 %), kde je pod celostátním průměrem. Nejvyšší podíl zaujímají lesy v okresech Rokycany (42,5 %), Klatovy (42,4 %) a Tachov (42,3 %).

Zdroj: Sklenička P, 2003

V důsledku stovky let trvajících, převážně dřevoproductně zaměřeného hospodaření v lesích došlo k výraznému ochuzení jejich druhové, věkové a prostorové diverzity. To se projevilo podstatným snížením jejich ekologické stability, s nepříznivými důsledky na plnění funkcí lesů. K nejvýraznějším změnám došlo v posledních 200-250 letech v důsledku zavedení monokulturního pěstování zprvu převážně borovice, později smrku. Tento stav vyžaduje značnou míru dodatkových energetických vkladů v podobě pěstebních a ochranných opatření.

Téměř na 67 % plochy současných lesů Plzeňského kraje je smrk na nepřirozených stanovištích, má více než 9x vyšší zastoupení oproti přirozenému stavu. Také druhý jehličnan, borovice, má téměř 3x vyšší zastoupení. Výrazně deficitní dřevinou je naopak v současných lesích jedle. Je jí 17x méně, než odpovídá jejímu přirozenému zastoupení. Současné zastoupení dubu je oproti přirozenému cca 8x nižší, zastoupení buku je cca 11x nižší než přirozené.

Ostatní listnaté dřeviny (javory, lípy, jasan, jilmy, olše, třešeň a pionýrské dřeviny, jako břízy, osika, vrby, jeřáb aj.) dosahují v současnosti jen mírně nad ½ přirozeného zastoupení. Přirozenému zastoupení se blíží pouze břízy a jasan, více než dvojnásobné zastoupení mají olše. Okolo poloviny přirozeného zastoupení mají javory a osiky (včetně topolů), okolo 20 % habr, 10 % lípy a 7 % jilmy. Z původních lesních dřevin byly produkčně orientovaným holosečným hospodařením a tlakem přemnožené zvěře téměř zcela likvidovány tis červený a jeřáb břek.

Zastoupení lesních dřevin v Plzeňském kraji (% plochy porostní půdy)

Dřevinná skladba	smrk	borovice	jedle	modřín	dub	buk	ost. list.
přirozená	6,4	8,6	16,9	0,0	23,5	33,0	11,6
cílová	33,4	21,4	9,3	5,9	9,7	13,7	6,6
skutečná *	58,4	25,4	1,0	2,5	2,9	3,0	6,5

* Zbývajících 0,3 % připadá na jehličnaté introdukované dřeviny mimo modřínu (zejména douglasku, jedli obrovskou a smrkové exoty)

C.3.8. Chráněné části přírody a krajiny

Ochranu přírody a krajiny legislativně zajišťuje zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. V souvislosti se vstupem ČR do Evropské unie byl výrazně novelizován zákonem č. 218/2004 Sb. Novela především začleňuje do českého právního řádu soustavu chráněných území NATURA 2000.

Chráněná území lze na základě tohoto zákona dělit na zvláště chráněná a obecně chráněná. Specifická je svým postavením v tomto členění soustava chráněných území NATURA 2000, zařazená do zákona o ochraně přírody a krajiny dodatečně (duben 2004), v souvislosti s povinností vstupujících zemí do EU dodržet příslušné směrnice EU.

Zvláště chráněná území a přírodní parky na území Plzeňského kraje

<i>Kategorie</i>	<i>Počet</i>	<i>Výměra (ha)</i>
Národní park Šumava	1	34 500
Chráněná krajinná oblast	4	84 175
Národní přírodní rezervace	6	787
Národní přírodní památka	5	227
Přírodní rezervace	81	2 793
Přírodní památka	84	4 686
Přírodní park	24	168 959

Zdroj: AOPK ČR, Sklenička P., stav k 31. 12. 2003, aktualizováno

Velkoplošná zvláště chráněná území

Národní park Šumava

Národní park Šumava (NPŠ) byl zřízen nařízením vlády České republiky č. 163/1991 Sb. Celková výměra národního parku je 68 064 ha, na území Plzeňského kraje se nachází přibližně jedna polovina. Předmětem ochrany v území jsou typické ekosystémy ve všech svých složkách a proces jejich přirozeného vývoje. Existence NPŠ je významná pro zachování typické středoevropské horské krajiny a ekologické stability území, včetně klimatických a hydrických funkcí.

CHKO Šumava

Zřízena Výnosem MŠK ČSR čj. 53 855/63 dne 27.12. 1963, novela Výnosem MK ČSR čj. 5954/75, dne 20.03. 1991 jádrové území vyhlášeno za národní park. Celková výměra je 99 851 ha, na území Plzeňského kraje se nachází menší severní část. Od roku 1990 je společně s Národním parkem Šumava a některými sousedními plochami vyhlášena biosférickou rezervace UNESCO.

CHKO Křivoklátsko

Zřízena Výnosem MK ČSR čj. 21 972/78 dne 24.11. 1978, od roku 1977 biosférická rezervace UNESCO. Celková výměra je 62 409 ha, na území Plzeňského kraje zasahuje pouze jihozápadní část.

CHKO Slavkovský les

Zřízena Výnosem MK ČSR čj. 7 657/74 dne 03.05. 1974. Celková výměra je 61 704 ha, na území Plzeňského kraje se nachází pouze okrajová jižní část.

CHKO Český les

Zřízena Nařízením vlády č. 70/2005 Sb. Celá CHKO se nachází na území Plzeňského kraje. Území CHKO je rozděleno do dvou částí koridorem dálnice u Rozvadova. Celková rozloha činí na cca 46 675 ha.

Maloplošná zvláště chráněná území

Aktuální seznam maloplošných zvláště chráněných území je uveden na stránkách ústředního seznamu ochrany přírody:

http://drusop.nature.cz/ost/chrobjekty/chrob_find/index.php?frame

Obecně chráněná území

Do kategorie obecné ochrany přírody ve smyslu zákona č 114/1992 Sb. v platném znění náleží:

- Přírodní parky (podle §12 odst.1 zákona č. 114/1992 Sb.).
- Skladebné části ÚSES, tj.biocentra a biokoridory, případně interakční prvky
- Významné krajinné prvky, a to obligatorní (podle §3 odst. 1, písm. b zákona č. 114/1992 Sb.) a registrované (podle §6 zákona č. 114/1992 Sb.).

Přírodní parky

Přírodní parky zřizovány za účelem ochrany krajinného rázu v území se soustředěnými estetickými a přírodními hodnotami s cílem stanovit omezení takového využití území, které by znamenalo zničení, poškození nebo rušení stavu tohoto území (§ 12 zákona).

Na území Plzeňského kraje je na konci roku 2004 vyhlášeno celkem 24 přírodních parků.

Územní systém ekologické stability

Územní systém ekologické stability (ÚSES) krajiny je vzájemně propojený soubor přirozených i pozměněných, avšak přírodě blízkých ekosystémů, které udržují přírodní rovnováhu. ÚSES je tvořen biocentry a biokoridory a je postupně navrhován ve třech navzájem provázaných hierarchických úrovních - nadregionální, regionální a lokální (místní) .

V úrovni celokrajského dokumentu jakým je PRPK je účelné sledovat regionální a nadregionální úroveň ÚSES.

Nadregionální ÚSES na celém území kraje odpovídá platnému celorepublikovému územně technickému podkladu „Nadregionální a regionální ÚSES ČR – územně technický podklad“ (MMR ČR, 1996). V některých generelech ÚSES (pouze na malé části území kraje) jsou části skladebných prvků nadregionální úrovně detailně vymezeny. V nadregionální úrovni je na území kraje ustanoveno celkem 13 nadregionálních biocenter:

- č. 20 – Střela-Rabštejn
- č. 33 – Mnišský les (část, dále Karlovarský kraj)
- č. 34 – Kamínky
- č. 35 – Zahrádky
- č. 36 – Velká Kuš (malá část, dále Jihočeský kraj)
- č. 48 – Běleč
- č. 49 – Štírka
- č. 50 – Abrechtice – Milčice
- č. 53 – Třemšín (část, dále Středočeský kraj)
- č. 74 - Čerchov
- č. 75 – Diana
- č. 76 – Modravské slatě - Roklan
- č. 78 – Královský hvozd

Územím procházejí tyto **osy nadregionálních biokoridorů**:

- biokoridor vodní, ve svazích nad vodním tokem doprovázený biokoridorem mezofilních hájových společenstev - řeka Berounka;
- biokoridor vodní, v aluviu s paralelní osou nivní - řeka Mže, v západní části ještě lemovaná biokoridorem společenstev borů, který se u Města Touškov odkloňuje severněji, podél nádrže Hracholusky je rovněž vymezena osa mezofilní bučinná, směřující na severozápad až do Karlovarského kraje;
- biokoridor mezofilních společenstev bučinných a hájových - svahy nad řekou Střelou, východně od Manětína se napojuje biokoridor borový, který míří dále na západ, přes nadregionální biocentrum Zahrádky a západně od Nečtin přechází v biokoridor mezofilní bučinný;
- mezofilní bučinný biokoridor severojižní orientace, směřující z Křivoklátska přes Brdy (nadregionální biocentrum Třemšín), pak se stáčí na západ (nadregionální biocentrum Štírka) a napojuje se u Klatov na biokoridor šumavského podhůří;
- mezofilní hájový biokoridor, oddělující se na severní hranici Plzně od svahů řeky Berounky a mířící na jih do nadregionálního biocentra Kamínky a dále na jihozápad, lesními komplexy na pravém břehu Úhlavy, u Švihova překračuje Úhlavu na její levý břeh a přes nadregionální biocentrum Běleč směřuje jako mezofilní bučinný k biokoridoru podél hranice se SRN;
- biokoridor mezofilní bučinný, místy též horský, procházející celým příhraničním pásem hor ve směru SZ – JV, s nadregionálními biocentry Diana, Čerchov, Královský hvozd;
- biokoridor mezofilní bučinný, místy též mezofilní hájový, procházející šumavským podhůřím ve směru SZ – JV;
- biokoridor vázaný na tok a nivu řeky Otavy a Modravského potoka (vodní, nivní, ve svazích mezofilní hájový, na Šumavě mezofilní bučinný i horský)

Na regionální úrovni je ÚSES na území Plzeňského kraje vymezen v dokumentu „Generel regionálního územního systému ekologické stability Plzeňského kraje“ (Hájek et al. 2005). Dokumentace je základním materiálem pro tvorbu územně plánovací dokumentace sídelních útvarů i velkých územních celků.

Významné krajinné prvky

Významné krajinné prvky (VKP) nejsou v úrovni celokrajského dokumentu nebo evidence sledovány.

Soustava NATURA 2000

Soustava chráněných území NATURA 2000 je celistvá evropská soustava území, která umožňuje zachovat přírodní stanoviště a stanoviště druhů v jejich přirozeném areálu rozšíření, případně tento stav obnovit. Jedná se o reprezentativní soustavu chráněných území - lokalit, které jsou významné z celoevropského (Evropská unie) hlediska. Legislativně je dána směrnicemi EU č. 79/409/EEC (O ochraně volně žijících ptáků a č. 92/43/EEC (O ochraně přírodních stanovišť volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin).

Směrnice o ptácích vytváří ucelený systém ochrany volně žijících ptáků a jejich stanovišť, hnízd i vajec. Stanovuje požadavek vymezit oblasti ochrany ptactva (český termín pro „Special Protection Areas - SPA“, v novele zákona č. 114/1992 Sb. užíván termín **ptačí oblasti**).

Směrnice o stanovištích v příloze uvádí na 220 druhů a poddruhů živočichů a 330 druhů cévnatých rostlin a mechorostů, pro jejichž ochranu jsou zřizovány chráněné lokality, v legislativě ČR s názvem **evropsky významné lokality - EVL** (český ekvivalent pro „Special Areas of Conservation - SAC“).

Na území Plzeňského kraje jsou zřízeny dvě **ptačí oblasti**:

- Křivoklátsko (zahrnuje centrální část CHKO, na území Plzeňského kraje oblast Kohoutova) – Nařízení vlády č. 684/2004 Sb.
- Šumava (zahrnuje celé území NP a některé části CHKO, na území Plzeňského kraje oblast Královského hvozdu a území jižně od Kašperských hor mezi Rejštejnem a Nicovem) – Nařízení vlády č. 681/2004 Sb.

Evropsky významné lokality (863 lokalit) jsou vyhlášeny nařízením vlády ČR č. 132/2005 Sb.

Na území Plzeňského kraje je vyhlášeno 47 evropsky významných lokalit. Nejvýznamnější je:

- Šumava – na území Plzeňského kraje v rozloze cca 70.000 ha. Předměty ochrany jsou: rašelinný les, aktivní vrchoviště, smíšené jasanovo-olšové lužní lesy temperátní a boreální Evropy, smilkové louky na silikátových podložích v horských oblastech, lokalita chráněných druhů rostlin a živočichů

Aktuální seznam EVL na území Plzeňského kraje je na www stránkách ústředního seznamu ochrany přírody:

http://drusop.nature.cz/ost/chrobjekty/chrob_find/index.php?frame

C. 4 Stávající problémy životního prostředí v dotčeném území

Za nejvýznamnější problém je možno považovat výrazný nárůst automobilové dopravy od roku 1990. Tento faktor v jeho negativním rozměru posiluje velké zastoupení nákladní dopravy, zejména tranzitní. Zatížení tranzitních dopravních tahů kamionovou dopravou jednorázově vzrostlo po vstupu ČR do EU.

Koncentrace oxidů dusíku, ale i oxidu uhelnatého, uhlovodíků a přízemního ozonu v ovzduší stále stoupají. Tento trend jen mírně koriguje postupně se zlepšující technický stav vozidel. U koncentrací dusíku bývají ve městě Plzni na nejvíce zatížených dopravních tazích překračovány krátkodobé imisní limity. Na měřicích stanicích Plzeň – Lochotín, Klatovy – soud a Přimda dochází k překračování maximálního denního 8hodinového klouzavého průměru pro přízemní ozon.

Současným nárokům nevyhovuje stav dopravní infrastruktury v kraji. Pro životní prostředí a veřejné zdraví z této skutečnosti vyplývají negativní důsledky:

- poškozování zdraví obyvatel v důsledku emisí škodlivin do ovzduší a silné hlukové zátěže, zejména v blízkosti hlavních tranzitních tahů,
- vysoká míra imisní a hlukové zátěže okolního prostředí obecně, s vlivy na ostatní části živé i neživé přírody,
- vyšší míra nehodovosti vlivem nízké plynulosti dopravy a velkého počtu dopravních závad.

Problémy s intenzivní tranzitní dopravou v hustě osídleném území, včetně průtahů centrálními částmi sídel, má řada dalších měst a obcí v kraji. Postupné řešení tohoto problému (v závislosti na disponibilních finančních prostředcích) je jednou z priorit v dalším rozvoji kraje.

Problémy životního prostředí, které se obdobným způsobem týkají téměř celého území kraje, představují převažující formy zemědělského a lesnického hospodaření v území. Krajina v minulých desetiletích byla považována prioritně za místo realizace výroby, kromě průmyslových areálů ve městech se výroba odehrávala v tzv. priméru, tedy **zemědělství a lesnictví** (včetně rybářství a myslivosti). Preference exploatačních přístupů ke krajině znamenala výraznou rozbití a zjednodušení krajinných struktur, zejména v produkčně příznivých oblastech. Zemědělská krajina rozsáhlých území v Plzeňské či Klatovské kotlině, ale i v dalších územích (devastační účinky akce „náhradních rekultivací“ ze 70. a 80. let 20. století např. na Tachovsku), včetně oblastí podhorských, je právem označována za středoevropskou kulturní step. Monokulturní hospodaření v lesích neznamená „jen“ výrazné snížení jejich ekologické stability, oslabuje i další mimoprodukční funkce lesa a ve svých důsledcích snižuje i jednostranně vnímaný hospodářský efekt – narušené a nestabilní lesní porosty nepřinášejí požadovaný ekonomický profit (významný podíl porostů v hospodářských lesích nedorůstá myšního věku a je smýcen předčasně nahodilými těžbami).

V souvislosti zejména se zemědělskou činností, ale i s nevhodně pojatou protipovodňovou ochranou, došlo k masivním zásahům do koryt vodních toků a doprovodných břehových porostů. S rozvojem náhradních rekultivací (nejen) probíhaly ve velkém meliorace odvodněním. Ve skutečnosti došlo k plošnému odvodnění pozemků v územích, která jsou z hlediska zemědělské produkce bezvýznamná. Výrazně však těmito

zásahy byla snížena schopnost krajiny zadržovat vodu. To se projevuje nejen sníženou diverzitou fauny a flóry, ale i zvýšením povodňového rizika v nižších částech povodí a v dolních částech toků.

Nepominutelným vlivem silničních staveb na faunu je fragmentace krajiny a vytváření bariér pro migraci živočišných druhů. Z hlediska současného stavu je nejvýznamnější migrační bariérou v Plzeňském kraji dálnice D5, která na úrovni Plzně od západu k východu rozděluje území Plzeňského kraje na dvě části. Dálnice D5 na území kraje dosahuje celkové délky cca 106 km. Průchodnost pro obojživelníky je řešena formou propustků a dálničních mostů. Problematickou zůstává průchodnost pro větší druhy savců (jelen lesní, los evropský). Vyšší mosty přes hlubší údolí řeší tuto otázku pouze částečně.

Síť silnic I. třídy na území kraje tvoří šest silničních tahů (č. 19, 20, 21, 22, 26, 27). Jejich celková délka je 465 km. Z hlediska migrace nepředstavují tak vážnou bariéru jako předcházející typ komunikace. V místech intenzivnější migrace živočichů (obvykle totožná s místy častého střetu těchto živočichů s vozidly) by bylo vhodné realizovat některá z opatření, užívaných u dálničních těles (např. oplocení úseku silnice a navedení živočichů k podchodu).

Ostatní problémy životního prostředí lze považovat za méně významné, případně ve svém významu pouze lokální. Stav ovzduší se v důsledku výrazného poklesu znečišťování emisemi ze stacionárních zdrojů za posledních 15 let výrazně zlepšil, zejména v položkách oxid siřičitý, polétavý prach (novější označení - suspendované částice velikostní frakce PM₁₀). Přesto zejména v Plzni, ale i v Klatovech, bývají limitní hodnoty pro PM₁₀ překračovány. Kromě některých zastaralých průmyslových provozů (obvykle v kategorii středních zdrojů znečištění) se na lokálně nevyhovující imisní situaci výrazně podílejí malé zdroje v podobě lokálních topenišť. V zimním období je tak situace v některých vsích (zvláště v inverzních polohách) v krásném krajinném prostředí horší, než v centru Plzně.

Lokálně životní prostředí negativně ovlivňuje těžba surovin. Nejvýznamnějším problémem je těžba kameniva a štěrkopísků, která se na celém území ČR v posledním období stala velmi výnosným podnikatelským oborem. Aktuálně např. hrozí možnost otvírky těžebny štěrkopísku velkého rozsahu v nivě Úhlavy na Klatovsku, v území přírodovědně velmi cenném. Rovněž těžba kaolínu, nejvíce v prostoru Horní Bříza – Kaznějov, s sebou nese významné negativní ovlivnění krajiny. Na Klatovsku negativně ovlivňuje své okolí těžba a zpracování vápenců (Velké Hydčice), i zde jsou ložiska suroviny situována v místech výskytu chráněných druhů rostlin a živočichů. S těžbou surovin je spjata i zvýšená doprava na přístupových komunikacích k areálu těžby a úpravy surovin, obvykle výrazně postihující okolí emisemi výfukových plynů, hlukem a prašností.

Na území Plzeňského kraje se stále vyskytují některé černé skládky – staré zátěže z minulého období i nové přírůstky. Nevhodným je rovněž zaměření řízení likvidace odpadů na prioritu skládkování, což s sebou přináší zvýšenou zátěž pro krajinné prostředí a pro budoucí generace.

Čistota vod se za posledních deset let výrazně zlepšila. Hlavní faktory jsou dva: rozsáhlá výstavba čistíren odpadních vod (zejména u komunálních zdrojů) a změna struktury hospodářství, zejména útlum zemědělství. Podle kritéria ČSN 75 72 21 však více než 95 % povrchových vod v Plzeňském kraji náleží do třídy jakosti III, znečištěná voda, a IV, silně znečištěná voda (ve skupině ukazatelů A, obecné fyzikální a chemické ukazatele). I přes částečný útlum zemědělství je tato sféra hospodářství stále hlavním zástupcem plošných

a difuzních zdrojů znečištění povrchových i podzemních vod. Vlivem splachu z polí je stálým problémem eutrofizace vod (zvýšení obsahu dusíku, fosforu), v letních měsících s sebou přinášející výskyt tzv. vodního květu na hladině vodních nádrží. Největším průmyslovým znečišťovatelem vod v kraji je Aktiva, a.s., v Kaznějově (dříve LACHEMA), která nedostatečně čistí odpadní vody vypouštěné do Kaznějovského potoka.

D. Předpokládané vlivy koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví ve vymezeném dotčeném území

S ohledem na celoplošné zaměření předkládaného APRPK a převážně lokální působení jednotlivých opatření v závislosti na zájmu jednotlivých cílových skupin nelze ve fázi oznámení koncepce přímo lokalizovat možné předpokládané vlivy na životní prostředí. V rámci procedury posuzování bude aplikován princip předcházení případných předpokládaných vlivů pomocí formulace podmínek a limitů k jednotlivým dotčeným opatřením. Významným hlediskem bude důsledný výběr předkládaných projektů a řádná průběžná i závěrečná kontrola při realizaci jednotlivých opatření. Součástí posouzení bude i zhodnocení možného rizika vlivu na zdraví obyvatelstva prostřednictvím osoby odborně způsobilé pro oblast posuzování vlivů na veřejné zdraví. Neopominutelné je i možné souběžné působení několika realizovaných opatření v rámci jednoho či na sebe navazujících území. Podrobné vyhodnocení vlivů jednotlivých opatření bude provedeno v navazujícím vyhodnocení vlivů APRPK na životní prostředí.

Realizace jednotlivých okruhů prioritních os APRPK může mít vliv na ŽP. Dá se předpokládat, že na vybraných lokalitách bude docházet ke střetu zájmu s ochranou přírody (zvláštní ochrana druhů a přírodních stanovišť). Každé jednotlivé provedení prioritní osy a navazujících opatření PRPK na lokální úrovni bude třeba individuálně posoudit.

Prioritní osa „Infrastruktura“ z hlediska svého zaměření a dosavadních zkušeností posuzovatelů může mít potenciálně nejvyšší rizika nepříznivých vlivů na jednotlivé složky životního prostředí. Oproti tomu prioritní osa „Kvalita života“ je prioritně zaměřena na zlepšování kvality životního prostředí a při zohlednění všech potenciálně významných sekundárních, synergických a dlouhodobých vlivů se v dosavadní fázi posuzování nepředpokládají významné negativní vlivy na životní prostředí.

E. Doplnující údaje

1. Výčet možných vlivů koncepce přesahujících hranice České republiky

S ohledem na zaměření předkládaných strategických dokumentů se nepředpokládají významné vlivy přesahující hranice České republiky, a které by svojí významností spadaly do kategorií Espoo procedury.

2. Mapová dokumentace a jiná dokumentace týkající se údajů v oznámení koncepce

Předkládané oznámení žádné samostatné mapové a jiné podobné dokumentace neobsahuje.

3. Další podstatné informace předkladatele o možných vlivech na životní prostředí a veřejné zdraví

V této fázi hodnocení nejsou žádné další informace předkládány.

4. Stanoviska orgánu ochrany přírody, pokud je vyžadováno podle § 45i odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., ve znění zákona č. 218/2004 Sb.

Vyjádření příslušných úřadů k hodnocení vlivů PRKK na evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti

Krajský úřad Plzeňského kraje , odbor životního prostředí a zemědělství, Škroupova 18, 306 13 Plzeň	Lze vyloučit
Správa CHKO Český les , nám. Republiky 110, 348 06 Přimda	Nelze vyloučit
Správa NP a CHKO Šumava , 1. máje 260, 385 01 Vimperk	Nelze vyloučit
Správa CHKO Křivoklátsko , č.p. 5 270 23 Zbečno	Lze vyloučit
Správa CHKO Slavkovský les , Hlavní 504, 353 01 Mariánské Lázně	Nelze vyloučit

KRAJSKÝ ÚŘAD PLZEŇSKÉHO KRAJE
ODBOR ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
Škroupova 18, 306 13 Plzeň

VÁŠ DOPIS ZN.: RRR/139/07
 ZE DNE: 2. 10. 2007
 NAŠE ZN.: ŽP/12855/07

VYRIZUJE: Mgr. Jiří Hanzlík
 TEL.: 377195347
 FAX: 377195393
 E-MAIL: jiri.hanzlik@kr-plzensky.cz

DATUM: 8. 10. 2007

94-28107

KRAJSKÝ ÚŘAD Plzeňského kraje		Č. dop.
Došlo: 09 -10- 2007		Zprac.
Č.j.	Ukl. zn.	
Počet listů	Počet příl.	

PLZEŇSKÝ KRAJ
 RADA PLZEŇSKÉHO KRAJE
 Ing. Jiří Kalista - člen rady pro oblasti
 regionální rozvoj, zemědělství
 a podpora fondů EU
 zde

Věc: „Aktualizace Programu rozvoje Plzeňského kraje“ – stanovisko k záměru podle ustanovení § 45i odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., v platném znění

Krajský úřad Plzeňského kraje, odbor životního prostředí, jako příslušný orgán ochrany přírody ve smyslu ustanovení § 77a odst. 3 písm. w) zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, v platném znění (dále jen „zákon“), po posouzení koncepce „Aktualizace Programu rozvoje Plzeňského kraje“ žadatele Plzeňský kraj, Rada Plzeňského kraje, Ing. Jiří Kalista, doručeného dne 3. 10. 2007 **vydává** v souladu s ustanovením § 45i odst. 1 zákona **toto stanovisko**:

Výše uvedená koncepce nemůže mít významný vliv na evropsky významné lokality ani ptáčí oblasti.

Ing. Václav Liška
 pověřený zastupováním vedoucího odboru životního prostředí

Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky
**SPRÁVA CHRÁNĚNÉ KRAJINNÉ OBLASTI
ČESKÝ LES**

AOPK ČR
Správa CHKO Český les
náměstí Republiky 110
348 06 Přímدا

Plzeňský kraj
Rada Plzeňského kraje
Ing. Jiří Kalista
Škroupova 18
306 13 Plzeň

NAŠE ZNAČKA - 1002/CL/2007/AOPK
VAŠE ZNAČKA - ***

VYŘIZUJE Mgr. Cehláriková
V PŘÍMĚ DNE 14. listopadu 2007

Věc: " Aktualizace Programu rozvoje Plzeňského kraje " - stanovisko ke koncepci podle § 45i odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., v platném znění.

Správa CHKO Český les jako příslušný správní orgán ochrany přírody podle ustanovení § 78 odst. 2 zákona ČNR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění (dále jen „zákon“), vydává po provedeném řízení, na základě žádosti Plzeňského kraje, Škroupova 18, 306 13 Plzeň podle § 45i odst. 1 zákona toto

stanovisko:

Významný vliv výše uvedené koncepce na Evropsky významné lokality Kateřinský a Nivní potok, Nemanický potok, Radbuza - Nový Dvůr - Pila a Čerchovský les nelze vyloučit.

Odůvodnění:

Předložená koncepce řeší problematiku rozvoje Plzeňského kraje ve všech rozhodujících aspektech. Okruhy jako Ekonomika, Územní rozvoj a Životní prostředí zahrnují opatření, která by se díky obecnému pojetí mohla dotknout předmětů ochrany EVL Kateřinský a Nivní potok, Nemanický potok, Radbuza - Nový Dvůr - Pila a Čerchovský les. Jedná se o tato opatření: 1. 1. Rozvoj podnikatelské infrastruktury, 1. 3. Rozvoj cestovního ruchu, 3. 4. Rozvoj vodohospodářské infrastruktury, 1. 3. Rozvoj cestovního ruchu, 3. 4. Rozvoj vodohospodářské infrastruktury, 5. 1. Příroda, krajina, ochrana vod a 5. 3. Úspora energie a obnovitelného zdroje.

Z tohoto důvodu je nezbytné jednotlivá opatření konkretizovat ve smyslu jejich územního dopadu a posoudit jejich stav na předměty ochrany.

Ing. Jindřich Horáček, Ph.D.
VEDOUcí SPRÁVY CHKO
ČESKÝ LES

SPRÁVA CHRÁNĚNÉ KRAJINNÉ OBLASTI
ČESKÝ LES
Náměstí republiky 110
348 06 PŘÍMĐA

IČO: 62933591
<http://www.nature.cz>

Bankovní spojení ČNB Praha 1
číslo účtu: 18228-011/0710

ceskyles@schkocr.cz
tel./fax: 374 796 243

**SPRÁVA NÁRODNÍHO PARKU
A CHRÁNĚNÉ KRAJINNÉ OBLASTI ŠUMAVA**

www.npsumava.cz

Bc. Švo
- opatřit + předat RRA

Plzeňský kraj
Rada Plzeňského kraje
Ing. Jiří Kalista
Škroupova 18
P.O.BOX 313
306 13 Plzeň

100 318/07

KRAJSKÝ ÚŘAD Plzeňského kraje	C.dop.
Došlo: 31-10-2007	Zprac.
č.j. RR/3410/07	Ukl. zn.
Počet listů	Počet příl. ....

naše značka	vyřizuje / linka	datum
SZ NPS 09064/2007/3 - NPS 09303/2007	Ing. Michálková / 376 331 516	30.10.2007

Věc: "Aktualizace Programu rozvoje Plzeňského kraje" - stanovisko ke koncepci podle ust. § 45i odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., v platném znění

Správa Národního parku a chráněné krajinné oblasti Šumava jako příslušný orgán ochrany přírody dle ustanovení § 75 odst. 1 písm. e) zákona ČNR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění (dále jen „ZOPK“), vykonávající státní správu v ochraně přírody a krajiny (§ 75 odst. 2 ZOPK) na území národního parku a chráněné krajinné oblasti (§ 78 odst. 1 ZOPK), na základě Vaší žádosti ze dne 2.10.2007, Správě NP a CHKO Šumava doručené dne 19.10.2007, po posouzení předložené koncepce „Aktualizace Programu rozvoje Plzeňského kraje“ **vydává** podle ust. § 45i odst. 1 ZOPK toto stanovisko:

Významný vliv výše uvedené koncepce na Evropsky významnou lokalitu Šumava (dále jen „EVL Šumava“) a Ptačí oblast Šumava (dále jen „PO Šumava“) nelze vyloučit.

Odůvodnění:

Předložená koncepce řeší problematiku rozvoje Plzeňského kraje ve všech rozhodujících aspektech. Vymezuje jednotlivé cíle a aktivity směřujících k realizaci jednotlivých opatření, avšak bez jejich lokalizace do konkrétního území. Problémové okruhy *Ekonomika*, *Územní rozvoj* a *Životní prostředí* koncepce zahrnují některá opatření, která by se v důsledku mohla dotknout předmětů ochrany EVL Šumava a PO Šumava. Jedná se o tato opatření: 1.1. Rozvoj podnikatelské infrastruktury, 1.3. Rozvoj cestovního ruchu, 3.4. Rozvoj vodohospodářské infrastruktury, 5.1. Příroda, krajina, ochrana vod a 5.3. Úspory energie a obnovitelné zdroje. Z tohoto důvodu je nezbytné jednotlivá opatření konkretizovat ve smyslu jejich územního dopadu a posoudit jejich vliv na předměty ochrany EVL Šumava a PO Šumava.

**SPRÁVA NÁRODNÍHO PARKU
A CHRÁNĚNÉ KRAJINNÉ OBLASTI ŠUMAVA**
odbor státní správy
Sušická 399, 341 92 Kašperské Hory [1]

Ing. Tomáš Hlavatý
vedoucí odboru státní správy

regionální pracoviště
Sušická 399

tel: 376 331 511
fax: 376 582 735

bankovní spojení
Komerční banka Vimperk

IČ 00583171
DIČ CZ00583171

Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky
**SPRÁVA CHRÁNĚNÉ KRAJINNÉ OBLASTI
KŘIVOKLÁTSKO**

270 24 Zbečno č. 5
tel.: 313 251 178
tel./fax: 313 554 810
krivokat@nature.cz

Krajský úřad Plzeňského kraje
Ing. Jiří Kalista
Škroupova 18
306 13 Plzeň

NAŠE ZNAČKA 04084/KV/2007

VYŘIZUJE Hoffmannová

VE ZBEČNĚ DNE 12. listopadu 2007

Věc: Stanovisko NATURA 2000 – koncepce „Aktualizace Programu rozvoje Plzeňského kraje“

Správa chráněné krajinné oblasti Křivoklátsko, pověřená výkonem státní správy ve věcech ochrany přírody podle ustanovení § 78, odst. 1 a 2 zákona České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů a změn (dále jen "zákon") byla seznámena s koncepcí **Plzeňského kraje, Škroupova 18, 306 13 Plzeň**, ohledně „Aktualizace Programu rozvoje Plzeňského kraje“.

Na základě posouzení předložených dokumentů Správa CHKO Křivoklátsko předpokládá, že v případě koncepce „Aktualizace Programu rozvoje Plzeňského kraje“, a to samostatně i ve spojení s jinými, **lze vyloučit významný negativní vliv** na Ptačí oblast Křivoklátsko i na Evropsky významné lokality na území CHKO Křivoklátsko.

S pozdravem,

Ing. Petr Štěpánek
vedoucí Správy

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR
Správa CHKO Křivoklátsko
270 24 Zbečno č. 5
-3-

Na vědomí:

Firma GeoVision, s.r.o., Částkova 73, 326 00 Plzeň

IČO: 62933591
<http://www.nature.cz>

Bankovní spojení ČNB Praha 1
číslo účtu: 18228-011/0710

anna.hoffmannova@nature.cz
tel.: 313 251 181

AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY ČR
SPRÁVA CHRÁNĚNÉ KRAJINNÉ OBLASTI SLAVKOVSKÝ LES

Správa CHKO Slavkovský les
 Hlavní 504
 353 01 Mariánské Lázně

telefon ..... +420 354 624 081
 fax ..... +420 354 620 081
 e-mail ..... ep.slavkles@nature.cz

Plzeňský kraj
 Rada Plzeňského kraje
 Ing. Jiří Kalista
 Škroupova 18
 P.O.BOX 313
 306 13 Plzeň

104 120/07

KRAJSKÝ ÚŘAD Plzeňského kraje		Č.dop. 05822
Došlo: 13 - 11 - 2007		Zprac.
Č.j.	Ukl. zn.	
Počet listů	Počet příl.	

Vaše značka

Naše značka
 3414/SL/07

Vyřizuje/linka
 Peckert/22

V Mariánských Lázních
 12. listopadu 2007

Věc: Stanovisko dle §45i zákona č. 114/1992 Sb. – Aktualizace Programu rozvoje Plzeňského kraje

Správa CHKO Slavkovský les, jako orgán ochrany přírody, příslušný podle ustanovení § 78, odst. 2 zákona č. 114/92 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon), po posouzení záměru „Aktualizace Programu rozvoje Plzeňského kraje“ doručeného dne 7.11. 2007 žadatelem Plzeňský kraj, Rada Plzeňského kraje, Škroupova 18, P.O.BOX 313, 306 13 Plzeň, vydává v souladu s ustanovením § 45i odst.1 zákona toto stanovisko:

**NELZE VYLOUČIT, ŽE ZÁMĚR MŮŽE MÍT VÝZNAMNÝ VLIV
 NA EVROPSKY VÝZNAMNÉ LOKALITY NEBO PTAČÍ OBLASTI (NATURA 2000).**

ODŮVODNĚNÍ

Chráněná krajinná oblast Slavkovský les zasahuje na území Plzeňského kraje pouze okrajově (cca 20 km²). Na tomto území se nacházejí dvě evropsky významné lokality „Štola Věra“ a „Jeskyně Inků“. Jedná se o stará důlní díla, kde předmětem ochrany jsou některé druhy netopýrů. Zvýšená návštěvnost tohoto území spojená s nevhodně koncipovanou propagací historie důlní činnosti v tomto území může vést k rozšíření povědomí o výskytu starých důlních děl v regionu a k častějšímu vnikání nepovolaných osob do zimovišť netopýrů. Takovéto rušení, zejména v zimním období, má výrazně negativní vliv na zimující netopýry.

(Handwritten signature)

Ing. Jan Schlossar
 vedoucí Správy CHKO Slavkovský les

Zpracovatelé oznámení koncepce

Datum zpracování oznámení koncepce:

15. listopadu 2007

Garant zpracování:

Ing. Pavel Musiol, Poradenské služby v oblasti ekologie včetně provádění studií a projektů, Velhartice 183, 341 42 Kolinec, tel / fax 376 584 636, e-mail: musiol@quick.cz

- oprávněná osoba ke zpracovávání dokumentací o hodnocení vlivu stavby, činnosti nebo technologie na životní prostředí (§ 5 odst. 3 a §6 odst. 1 a příloha č.3 zákona č. 244/1992 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí) a ke zpracovávání posudků hodnotících vlivy stavby, činnosti a technologií na životní prostředí (§ 9 zákona č. 244/1992 Sb.) s číslem osvědčení 2893/326/OPVŽP/94, (podle § 24 odst. 1 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí považuje se oprávněná osoba, která získala osvědčení podle zákona č. 244/1992 Sb. za držitele autorizace podle § 19 zákona č. 100/2001 Sb.) - MŽP č.j. 4532/OPVŽP/02 ze dne 18.9.2002. Rozhodnutím MŽP č.j. 35532/ENV/06 ze dne 29.5.2006 byla oprávněné osobě prodloužena autorizace podle § 19 cit.zákona do 2.6.2011.

Řešitelský tým:

GeoVision s.r.o. Chodovická 472/4, Praha 20, pracoviště Částkova 73, 326 00 Plzeň
tel. 377 241 203, e-mail: zyval@geovision.cz:

RNDr. Vladimír Zýval

RNDr. Ondřej Bílek

A handwritten signature in black ink, appearing to be "Zýval".

Podpis oprávněného zástupce Plzeňského kraje

.....
Ing. Jiří Kalista

člen rady pro oblast regionálního rozvoje, zemědělství a podpory fondů EU